БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 162 (909)

14 АВГУСТ ЧОРШАНБА 1957 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Германия Бирлашган социалистик партияси делегациялари ўртасидаги музокаралар тўғрисида ахборот (1-бет).

СССР Министрлар Совети Раиси ўртоқ Н. А. Булганиннинг Япония, Нагасаки шаҳрининг мэри Цутому Тагава жанобларига мактуби (1-бет).

Ядро қуролини ва бу қурол синовларини тақиқлаш масаласи юзасидан совет олимларидан бир группасининг баёноти (1-бет).

Партиявий-ташкилий ишни янада яхшилайлик. Тошкент область партия ходимларининг кенгаши (2-бет).

Ҳар туп ғўзада 13-14 тадан кўсак бўлиши учун! С. Маҳкамов, — Орият (3-бет).

Чегара дарёларидан фойдаланиш юзасидан Совет-Эрон ахбороти (4-бет).

Дунё ёшларининг энг катта учрашуви. VI Жаҳон фестивали халқаро комитети матбуот конференцияси ўтказди (4-бет).

Ф. Сейфулмулуков. — Буюк Ҳиндистон мустақиллигининг ўн йиллиги (4-бет).

Бразилиянинг бир группа жамоат арбоблари Тошкентга келди (4-бет).

СУВЧИ

Мағизига ўғит аралашган, қуёш яллиғида қизиган тупроққа сув сингишини кузатганмисиз? Ер сувни шимираётганга ўхшайди. Тупроқ намланиб, эгат пуштаси қўнғир тусга кириб борган сари ғўзанинг япроқлари катталашаётгандек, шохлари бўй чўзаётгандек туйилади, ғўзанинг ранги ўзгаради. «Томоғи» қақраган экин, «сув келтирганга балли», деяётганга ўхшайди. Унинг аста тебраниши шунга ишора!

Ғўза танасига қон-жон киритган ким? Бу — тунни бедор, кундузни хормай-чарчамай ўтказадиган сувчи. Шунинг учун ҳам деҳқонларимиз сувчи ўзи билан далага ҳаёт бошлаб келади, дейдилар. Деҳқончиликда ишнинг кўзини билган, мўл ҳосилнинг калитини ўз қўлида маҳкам тутган, даланинг пасти-баландини кафтида кўргандек кўра оладиган кишигина қўлига кетмон тутиб сувчиликка жазм қилади.

Ҳар бир колхоз, совхоз ҳам ўзининг миришкор сувчилари билан ҳаққоний равишда фахрлана олади. Ғўзани қондириб суғораётган, кўсакни кўпайтириш билан уни семиртириш учун астойдил меҳнат қилаётган фидокор сувчиларни қишлоқнинг каттадан-кичиги ҳурмат қилади. Колхоз қишлоғи марказидаги «Ҳурмат тахтаси»да уста сувчиларнинг расмини кўп кўрганмиз.

Пахтадан йил сайин мўл ҳосил етиштириб келаётган хўжаликларда ҳар йили ҳам августга келганда сувчилар сони кўпайтирилади ва бу ишга ғўза суғоришда кўп йиллик тажрибага эга бўлган кишилар ажратилади. Шунинг учун ҳам пешқадам хўжаликларда ҳар бир томчи сувдан тежаб-тергаб фойдаланилади ва ғўзаларнинг ўз вақтида қондириб суғорилишига эришилади.

Уста сувчи сув суғораётган далаларни кўздан кечиринг, ғўза барқ уриб ўсаётганлигини, кечаги кўсак бутун анча тўлишганини, шохгашох қўшилганини, демак ҳосилга ҳосил қўшилаётганлигини кўриб хурсанд бўласиз. Мана шуларнинг ҳаммаси сувчининг меҳнати туфайли эмасми?! Ахир сувчи юзлаб колхозчилар, тракторчиларнинг биргаликда қилган меҳнатини рўёбга чиқарувчи кишику! Тўғри, ҳосилни кўпайтиришда чопиқ қилаётган колхозчи, культивация ўтказаётган универсалчининг иши ҳам юксак тақдирга сазовор. Аммо сувчининг иши шу ишларнинг ҳаммасига якун ясайдиган, ҳал қилувчи омилдир.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети сувчиларнинг меҳнатини одилона тақдирлаб уларнинг хизматини механизаторлар хизмати билан бир қаторга қўйди. Деҳқончилик билан шуғулланиб келган кишилар яхши биладиларки, мўл ҳосилнинг тақдирини ҳал қилишда механизатор қанчалик катта роль ўйнаса, сувчининг хизмати ҳам шунчалик каттадир. Шуни тўғри ҳисобга олган жойларда ғўза кеча-кундуз қондириб суғорилмоқда ва мўл ҳосилга пухта замин тайёрланаётир.

Илғор хўжаликларда ғўзани август ойида суғоришга қандай аҳамият берилаётганлигини кўздан кечирайлик. Янгийўл районидаги Ворошилов номли колхоз правлениеси ва партия ташкилоти бу ишнинг зўр аҳамиятга эга эканлигини тўғри тушуниб, сувчиликка 70 кишини ажратибди. Доли зарб кунларга келганда колхоз раҳбарлари сувчилар иши устидан раҳбарлик қилишни моҳир сувчилар қўлига топшириб қўяди. Ҳозир колхозда ўнлаб моҳир сувчилар етишди. Уларнинг моҳирлик билан бажарган ишини кўриб қойил қоласиз. Тик баландликдан пастликка чўзилиб кетган пахта далаларига сув тараш қанчалик қийин эканлигини, лекин шу қийин ишни усталик билан бошқараётган кишиларнинг меҳнатини тасаввур қилиб кўринг. Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Абдумалик Шерматов, Тилла Тўронов, Ғани Ниёзов ва шу касбни моҳирлик билан эгаллаган Холмат Насивалиев сингари сувчилар ҳозирги пайтда кеча-кундуз чарчамай меҳнат қилиб, мўл ҳосил тўплаш ишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар ва кўпчилик ҳурматига сазовор бўлаётирлар.

Ғўзани август ойида талабига қараб қондириб суғоришнинг аҳамиятига тўғри тушунган колхоз ва совхозларда бу ишга ўз вазифасини виждонан бажарадиган кишилар ажратилган. Шундай жойларда суғориш кечаси ва кундузи уюштирилиб, ғўзанинг нормал ривожланишига эришилмоқда ва шу вақтгача олдирилган шона, гулнинг кўп қисмини сақлаб қолинмоқда.

Ҳозирги пайтда суғоришнинг аҳамиятини тўғри ҳисобга олган маҳаллий партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари сувчиларга ҳар тарафлама қулай шароит яратиб бераётирлар ва барча колхоз ҳамда совхозларда бу ишнинг юқори сифатли бўлишини таъминламоқдалар.

Ғўза суғоришнинг — айниқса суғориш қониқарсиз уюштирилган район, колхоз, совхозларда бу ишнинг ҳал қилувчи аҳамиятига етарли тушунмайдилар, деб ўйлайсизми? Афсуски, масала шу хилда муҳокама қилинганда хато бўлур эди Лекин шу нарса маълумки, кўпгина район партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари август ойида ғўзани суғориш зўр аҳамиятга эга эканлигини бу йилги шароитда муҳим роль ўйнашини тўғри ҳисобга олмаётирлар. Шунинг учун бўлса керак бундай жойларда ғўза кеча-кундуз бир меёрда суғорилмаётир ёки сув ресурсларидан мақсадга мувофиқ фойдаланилмаётир.

Пискент, Бўка, Орджоникидзе, Боёвут ва бошқа бир қанча районларнинг раҳбарлари ҳозирги пайтда сув етарли бўлишига қарамай, ғўзани талабига қараб кеча-кундуз қондириб суғориш устидан мунтазам контроллик қилмаётирлар. Натижада шу районлар олаётган сувнинг бир қисми нобуд бўлмоқда ёки талон-торож қилинаётир. Юқорида кўрсатилган районлардаги кўпгина колхозларда катта-катта майдонларда ғўза чанқаб ётганлигига қарамай, сув томорқаларга ва бошқа экинларни суғориш учун сарфланмоқда.

Шуни ҳам айтиш кераkки, сўнгги кунларда ўтказилган текширишларда маълум бўлдики, ҳали ҳам кўпгина майдондаги ғўза ривожланишдан кечикмоқда ва кўсак олиши шу куннинг талабига жавоб бермайди. Ғўзаси қолоқ бўлган шу майдонларда чопиқ, культивацияни яна 15-20 кун қизғин давом эттириш, шу йўл билан барча майдонлардаги ғўзани серҳосилли қилиб олиш — муҳим вазифадир.

Маҳаллий партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари колхоз ва совхозларда нормада белгиланган сувнинг ҳар бир литридан тежамли фойдаланиш ва ғўзаларнинг кеча-кундуз қондириб ва сифатли суғорилишини таъминлаш учун барча тадбирларни кўришлари керак.

СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. А. БУЛГАНИНнинг мактуби

Япония, Нагасаки шаҳрининг мэри ЦУТОМУ ТАГАВА жанобларига

Ҳурматли Тагава жаноблари,

Нагасаки шаҳри атом бомбаси билан вайрон қилинган кунга 12 йил тўлди. Нагасаки шаҳрининг аҳолиси ўша вақтдан буён ўтган йиллар ичида ўз шаҳрини тиклаш йўлида катта ғайрат кўрсатдилар ва бу ишда талайгина натижаларга эришдилар. Улар япон халқининг ядро қуролини тақиқлаш ва бу қурол синовларини тўхтатиш учун, бутун дунёда тинчликни сақлаш учун олиб бораётган олижаноб кураши ишига ҳам муҳим ҳисса қўшдилар.

Совет халқи япон халқининг тинчлик учун ва ядро қуролини тақиқлаш учун курашдаги ана шу ғайратига юксак баҳо беради. Ядро қуролининг даҳшатли таъсирини бир неча марта бошидан кечирган япон халқининг нима учун ташвишланаётганлигини яхши биламиз. Совет халқи япон халқининг ана шу ташвишига тамомила қўшилади ва япон халқининг ядро қуролини тақиқлаш ҳамда бу қурол синовларини тақиқлашга эришиш йўлидаги интилишини қўллаб-қувватлайди.

Ўзининг тинчлик ва халқлар хавфсизлиги сиёсатига содиқ бўлган Совет ҳукумати атом ва водород қуроллари синовларини тўхтатишга қаратилган таклифларни кўп марта бошқа давлатларнинг муҳокамасига қўйди. СССР Олий Совети Япония парламентининг ядро қуролини тақиқлаш ва бу қурол синовларини дарҳол тўхтатиш ҳақидаги масала юзасидан чиқарган резолюцияларини қўллаб-қувватлади.

Совет ҳукумати ядро синовларини тўхтатиш тўғрисида бир битимга келиш йўлидаги ғовларни йўқотишга интилиб, яқинда қуролсизланиш Кичик комитетида бундай синовларни 2-3 йилга тўхтатиб туриш ва тегишли халқаро контроль ўрнатишни таклиф этди. Бу эса ана шундай битимни дарҳол тузиш учун реал имкониятлар вужудга келтиради. Эндиликда гап ғарб давлатларида қолган.

Мэр жаноблари, Сизга ва Нагасаки шаҳрининг бутун аҳолисига совет халқи, СССР ҳукумати номидан ва шахсан ўз номимдан энг яхши истакларни йўллайман ва Нагасаки шаҳрининг гражданлари бундан буён ҳам тинчлик учун, ядро қуролини тақиқлаш ва бу қурол синовларини тўхтатиш учун тинмай кураш олиб борадилар, деб ишонч билдираман.

Н. БУЛГАНИН,
СССР Министрлар Совети Раиси.
Москва, 1957 йил 9 август.

Ядро қуролини ва бу қурол синовларини тақиқлаш масаласи юзасидан совет олимларидан бир группасининг баёноти

Кейинги йилларда СССР Фанлар академиясининг, турли илмий коллективлар ва айрим совет олимларининг жамоат олдида қилган баёнотларида совет олимлари жамоатчилиги ядро қуролининг тўпланишига ва бу қурол синовларининг давом эттирилишига салбий муносабатда бўлганлиги кўп марта айтилди.

Совет олимлари радиациянинг кишига ва барча тирик жонларга кўрсатадиган таъсирининг оқибатларини ўрганиш соҳасида муайян бир мақсадни кўзда тутиб ишламоқдалар ва ўзларининг ижтимоий фаолиятларида атом энергиясидан ҳарбий мақсадларда фойдаланишнинг олдини олиш ишида катта жавобгарлик юкланганлигини Ватанимиздаги ва бошқа мамлакатлардаги одамларнинг тобора кенгроқ доираларига маълум қилишга интилмоқдалар.

Фан аҳлларининг ижтимоий бурчи бизга бошқа мамлакатларнинг олимларига мурожаат қилиб, ядро уруши хавфининг олдини олиш учун улар билан биргаликда қатъий ҳаракат қилиш зарур эканлиги тўғрисидаги масалани яна бир марта ошкора суратда ўртага қўйишимизга асос беради.

Атом уруши хавфи ўсмоқда, зўр бериб қуролланиш ва ялпи қирғин қуролларини тўплаш тез суръатлар билан кучайиб бормоқда, атом қуроли ишлаб чиқара оладиган давлатлар сони кўпайиб бормоқда; ядро қуроли синовлари тобора кенг тус олмоқда. Шундай қилиб, атом энергиясидан ҳарбий мақсадларда фойдаланиш орқасида инсоният учун пайдо бўлган хавф кейинги вақтларда камайиши уёқда турсин, балки, аксинча, кучайди.

Бутун ер юзидаги олимлар вужудга келаётган хавфнинг, яшаб турган кишилар соғлигигагина эмас, балки инсониятнинг келгусидаги авлодлари соғлигига ҳам таҳдид қиладиган хавфнинг ҳақиқий миқёслари тўғрисида барча кишиларни огоҳлантиришлари ғоят зарур бўлиб қолди.

Биз зўр мамнуният билан қайд қиламизки, бизнинг Ҳукуматимиз атом қуролини тўла равишда тақиқлаш йўлидаги биринчи қадам сифатида атом қуроли синовларини дарҳол тўхтатиш тўғрисида радикал таклифлар киритди. Ана шу оддий ва равшан таклифлар дарҳол амалга оширилиши керак. Бу таклифлар бутун инсониятнинг манфаатларига мосдир.

Совет олимлари ўз мамлакатларининг ҳукуматларини ва бутун дунё жамоатчилигини ядро қуролини қўлланиш хавфига қарши огоҳлантираётган ва ана шу қуролни тақиқлашни ҳамда бу қурол синовларини тўхтатишни талаб этаётган мард коллегаларимизнинг ҳаракатлари тобора кучайиб бораётганлигини зўр эътибор билан кузатиб турибдилар.

Эйнштейн, Рассел, Жолио—Кюри ва бошқа атоқли олимларнинг маълум баёнотида ядро қуролининг вужудга келганлиги ва янги жаҳон уруши бошланган тақдирда бу қуролдан кенг фойдаланиш муқаррар эканлиги муносабати билан инсоният олдида жиддий хавф пайдо бўлганлигига эътибор жалб этилди. Бу баёнотда дунё олимларига мурожаат қилиниб, улар ана шу хавфнинг ҳақиқий миқёсларига илмий жиҳатдан тўғри баҳо беришга ва буни ҳаммага маълум қилишга даъват этилдилар. Кейинги вақтларда Япония илмий кенгашининг сессияси, Американинг икки минг икки юз олими, Англиянинг 256 олими, Франциянинг 230 олими, кўзга кўринган немис физикларидан 18 олим, Хитой, Чехословакия, Ҳиндистон, Швеция ва бошқа мамлакатларнинг кўп олимлари атом қуролини синаб кўриш мақсадида портлатишларни дарҳол тўхтатиш тўғрисида коллектив суратда ва якка-якка баёнот билан майдонга чиқдилар.

Америка олимлари федерацияси шу йил июнь ойида ўзининг 2500 аъзоси номидан баёнот эълон қилди ва бу баёнотида АҚШ ҳукуматини ядро қуролининг бундан кейинги синовларини тақиқлашга Бирлашган Миллатлар Ташкилоти орқали эришишга чақирди.

Биз шу нарсани яхши биламизки, турли мамлакатларнинг олимлари ядро қуролини тақиқлашга эришиш йўлидаги ҳаракатларида бу мақсадга эришишга турлича қарашлари мумкин, уларнинг бу проблемага турлича қарашлари мазкур олимлар дунёқарашининг турлича бўлишидан келиб чиқади ва кўпинча ўз давлатларидаги ҳукмрон доираларнинг сиёсатига бевосита боғлиқ бўлади.

Аммо бизнинг фикримизча, бу нарса барча кишилар учун ҳаётий муҳим бўлган масалада, яъни ядро урушининг олдини олиш каби масалада турли мамлакатлар олимларининг халқлар тинчсеварлигига мос бўлган умумий позицияда тура олишлари йўлида бартараф этиб бўлмайдиган ғов бўлмаслиги лозим.

Бизнинг фикримизча, олимлар радиациянинг зарарли эканлиги ва атом энергиясидан ҳарбий мақсадларда фойда қўлланиш хавфи борлиги муносабати билан ўзларини ташвишга солаётган проблемаларни амалий муҳокама қилмоқ учун халқаро миқёсда кенг доирада учрашиб туришлари зарур. Шу йилнинг июль ойида Пагуошда (Канада) ўтказилган кенгаш бу соҳада ижобий қадам бўлди. Бу кенгашда АҚШ, Англия, Совет Иттифоқи, Хитой, Австралия, Япония ва бошқа мамлакатларнинг баъзи атоқли олимлари ҳозир бўлдилар. Пагуошда ўтказилган кенгаш атом энергиясидан ҳарбий мақсадларда фойдаланишдан келиб чиқадиган хавф тўғрисидаги масала юзасидан тегишли баёнотни ишлаб чиқди ва тасдиқлади.

Биз, атом қуролини тақиқлаш масаласи юзасидан конференция чақириш зарурлиги ҳақидаги фикрни қувватлаймиз. Фан соҳасида ишлаётган атоқли арбобларнинг кенг халқаро мажлисида барча мамлакатларнинг атом соҳасида иш олиб борувчи олимларигина эмас, балки фандаги бошқа соҳаларнинг намояндалари—биологлар, медиклар, ҳар қандай маслакдаги философлар, экономистлар, тарихчилар, социологлар, педагоглар ва бошқалар ҳам ўзларининг қатъий фикрларини айтсинлар.

Ҳаммаёқни вайрон қиладиган уруш хавфи пайдо бўлган ҳозиргидек ташвишли бир пайтда олимлар четда қололмайдилар. Ўзларининг овозини ядро қуроли синовларини тўхтатиш тўғрисидаи талабларга қўшиш — олимларнинг бурчидир.

Атом энергиясидан ҳарбий мақсадларда фойдаланиш эҳтимоли борлиги муносабати билан инсоният олдида пайдо бўлган хавф барча мамлакатларга, улардаги сиёсий ва иқтисодий тузумнинг қандай бўлишидан қатъи назар таҳдид қилади. Шу сабабдан биз барча мамлакатларнинг олимлари инсониятга таҳдид қилаётган хавф тўғрисида ташвишланишлари ва ядро қуролини ва бу қурол синовларини дарҳол тақиқлаш ҳамда урушнинг олдини олиш йўлидаги курашда ўз кучларини бирлаштиришлари лозим, деб ҳисоблаймиз.

Биз, совет олимлари ҳар қайси мамлакатнинг олимлари билан биргаликда ҳаракат қилишга, атом урушининг олдини олишни, тинчликни ва бутун инсониятнинг осойишталигини таъминлашни кўзда тутган ҳар қандай таклифларни муҳокама қилишга тамомила тайёр эканлигимизни билдирамиз.

А. Несмеянов, Н. Семёнов, И. Бардин, А. Топчиев, П. Капица, Д. Скобельцин, К. Островитянов, Д. Шчербаков, А. Благонравов, В. Виноградов, А. Виноградов, М. Лаврентьев, В. Введенский, А. Шубников, А. Арбузов, И. Артоболевский, Е. Павловский, А. Палладин, А. Курсанов, В. Кириллин, М. Келдиш, Н. Сисакян, Н. Мусхелишвили, А. Берг, В. Котельников, В. Сифоров, Ю. Кобзарев, А. Опарин К. Сатпаев, А. Бакулев, П. Лобанов, И. Эйхфельд, Н. Шатский, А. Ефимов, С. Миронов, С. Вольфкович, С. Обнорский, К. Власов, И. Николаев, П. Кочина, Н. Боголюбов, Х. Абдуллаев, Б. Александров, Ф. Константинов, С. Христианович, М. Агошков, В. Амбарцумян, А. Терпигорев, А. Скочинский, Г. Кржижановский, М. Алиев, И. Охунбоев, Я. Пейве, Ю. Матулис, Г. Чариев, П. Ребиндер, А. Бетехтин, Л. Седов, И. Тюрин, Н. Бехтин, И. Герасимов, А. Шчукин, С. Медведев, И. Кнунянц, В. Шулейкин, К. Ненадкевич, А. Микулин, Н. Рикалин, М. Дубинин, В. Кондратьев, В. Сукачев, С. Струмилин, Н. Цицин, Н. Доллежаль, С. Соболев, Н. Бруевич, С. Бернштейн, А. Самарин, А. Тихонов, Л. Иванов, Б. Казанский, Б. Стечкин, Е. Варга, М. Стирикович, И. Черняев, Т. Хачатуров, М. Капелюшников, Е. Бертельс, С. Бархударов, Г. Александров, И. Бекуа В. Купревич, В. Соколовский, Н. Цитович, И. Казарновский, О. Левицкий, К. Лавровский, С. Умаров, М. Митин, М. Иовчук, С. Лебедев, А. Горинов, А. Алиханян, Н. Нуждин, Е. Блинова, И. Кибель, С. Архангельский, Н. Пиксанов, В. Кузнецов, М. Павлов, Е. Коровин, А. Предводителев, Л. Сретенский, А. Михайлов, Б. Кренцель, А. Баландин, А. Полканов, В. Лазарев, А. Сегаль, Л. Шонтрягин, А. Имшенецкий, И. Брук, Х. Коштоянц, А. Максимов, Б. Рижков, Н. Дружинин, Л. Шевяков, И. Трахтенберг, И. Минц, И. Шмальгаузен, Л. Штерн, Е. Косминский, А. Григорьев, А. Ларионов, Л. Люстерник, А. Минц, И. Джигит, Д. Зернов, А. Крилов, И. Майский, В. Белоусов, М. Каммари, В. Орехович, С. Саркисов, А. Вишневский, В. Парин, А. Мясников, А. Несметов, В. Тимаков, П. Давидовский, А. Летавет, В. Черниговский, В. Виноградов, С. Мардашев, Ф. Кротков, Н. Коновалов, А. Браунштейн, С. Северин, К. Скрябин, И. Синягин, Н. Соколов, Н. Шчербиновский, С. Демидов, И. Варунцян, В. Болтинский, П. Константинов, И. Шаров, Е. Лискун, Н. Ростовцев, М. Мельников, А. Попов, Б. Рубаненко, В. Насонов, А. Власов, Г. Кузнецов, В. Овсянкин, К. Карташов, А. Мордвинов, К. Алабян, В. Кучеренко, В. Светличний, В. Саприкин, В. Мислин, И. Ловейко, Г. Градов, Н. Билинкин, Б. Мезенцев, Г. Симонов, П. Спишнов, Н. Красильник, С. Башинский, Г. Людвиг, В. Бургман, Н. Четверухин, С. Сказкин, Б. Орлов, А. Калашников, В. Мацкая.

Биз ҳар туп ғўзада 10-12 тадан кўсак бўлишига қандай қилиб эришдик

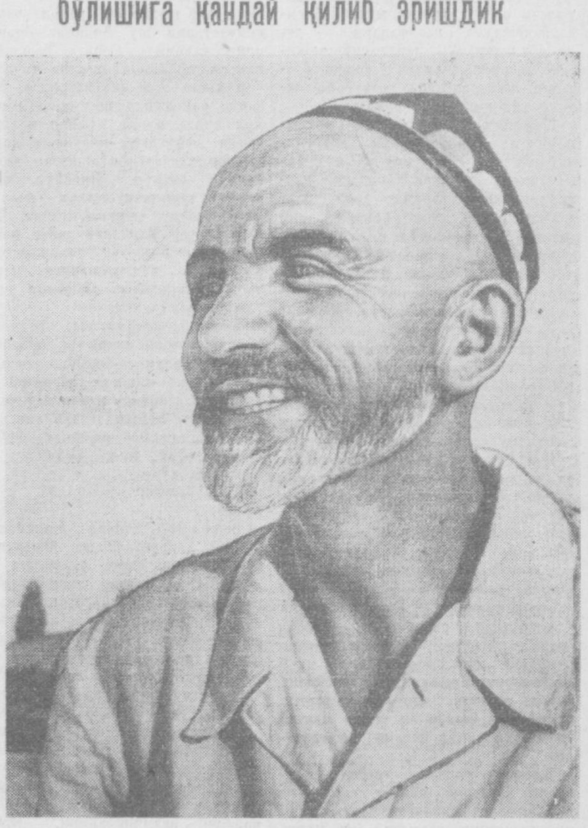

Суратда: ўртоқ **М. Йўлборисов.** В. Салов фотоси.

Бу йил баҳорда ҳам, мана ҳозир ёз фаслида ҳам об-ҳавонинг унча қулай эмаслиги ҳар бир деҳқонга маълум. Ҳаво шу хилда паст келган йиллар илгари ҳам бўлган. Ўшандай пайтларда пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун об-ҳаво қулай келган йиллардагига нисбатан кўпроқ меҳнат қилишга, бирмунча қийинчиликларни енгишга, ишни ўз вақтида, билиб бажаришга тўғри келганлигини унутганимиз йўқ.

Баҳорда, чигитлар экиб бўлингандан кейинги қурғоқчилик бизни ҳавотирлантирди. Бригада аъзолари билан маслаҳатлашиб бундан кейин нима қилишлигимизни белгилаб олдик. Чигит суви бериб ўстирилган ғўзамиз, табиий бироз сувхўр бўлиб қолди. Энди уни чиниқтириб суғорамиз десак анча қийин бўларди. Шунга қарамай ғўзани ҳадеб, суғоравермадик. Чопиқ, культивация, озиқлантиришдан кейин ерни мумкин қадар қиздириш, ғўзанинг қуёш нуридан яхши фойдаланишини таъминлаш учун курашдик. Натижада ғўзаларимиз ҳаддан ташқари ўсиб кетмади, сершох ва серкўсак бўлиб ривожланди. Бригада аъзолари ғўза тупларидаги ҳосилни тўла сақлаб қолиш ва шу ҳосилга яна ҳосил қўшиш учун чеканкани ўз вақтида ўтказдилар.

Июль ойи давомида ва августнинг ўтган кунлари ичида қилинган фидокорона меҳнат ўз натижасини бермоқда. Бундан 45—50 кун илгари қолоқ ҳисобланган ғўзалар ҳам ҳозир нормал ривожланаётган ғўзаларга етказиб олинди. Бу соҳада Б. Раҳматов, М. Болтахонов ўртоқлар бошлиқ звеноларнинг аъзолари айниқса намуна кўрсатиб ишламоқдалар. Бу ўртоқлар звенога бошчилик қилиш билан бирга ғўзани кеча-кундуз қондириб суғоришда ҳам астойдил ишламоқдалар. Колхозчилардан С. Туроббоева, А. Икромов, универсалчилардан А. Қўшоқов, П. Бекматов ўртоқлардан биз жуда миннатдормиз. Улар чопиқ ва культивацияда ёз бўйи фидокорона меҳнат қилиб ғўзаларда кўсакни кўпайтириш ва гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш ишига муносиб ҳисса қўшдилар.

Ўтган йилдагидек бу йил ҳам ғўзани 50х50 схемасида квадратуялаб ўстирмоқдамиз. Барча майдондаги ғўзамиз беш марта кўндалангига, 6 марта узунасига культивация қилиб чиқилди.

Кўсакларни кўпайтиришда ва бор кўсакларни семиртиришда ғўзани август ойи давомида маҳаллий ўғитларни сувга аралаштириб суғориш катта роль ўйнайди. Бригадамизнинг ҳар бир аъзоси шу вазифани муваффақиятли бажариш учун ҳозирги пайтда бригада даласи четкаларидаги чуқурларга кўплаб маҳаллий ўғит чиқариб тўкмоқдалар ва уни сув билан пахта далаларига оқизаётирлар.

Июль ойи давомида ҳар туп ғўзада 8—9 тадан кўсак бўлишига эришган эканмиз, август ойида ҳам астойдил меҳнат қилиб кўсаклар сонини ҳозирнинг ўзидаёқ 10-12 тага етказдик ва ундан ҳам кўпайтириш учун курашамиз.

М. ЙЎЛБОРИСОВ,
Ўртасарой районидаги Свердлов номли колхознинг бригада бошлиғи.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Германия Бирлашган социалистик партияси делегациялари ўртасидаги музокаралар тўғрисида

АХБОРОТ

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Германия Бирлашган социалистик партияси делегациялари ўртасида 7 августда бошланган музокаралар 12 август, душанба куни, Берлинда давом эттирилди.

Самимий дўстлик вазиятида ўтган музокаралар вақтида КПСС билан ГБСП ўртасида бундан кейинги ҳамкорлик масалалари, халқаро ишчилар ҳаракатига доир актуал проблемалар, шунингдек бошқа сиёсий ва иқтисодий масалалар муҳокама қилинди.

Фикр олишув муҳокама қилинган ҳамма масалаларда ҳар иккала партиянинг қарашлари тамомила бир хил эканлигини кўрсатди.

Тожикистон ва Туркманистоннинг ўзаро текшириш бригадалари Тошкентдан жўнаб кетдилар

Тожикистон қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг Тожикистон ССР Олий Совети Президиуми Раиси М. Р. Раҳматов бошчилигида Ўзбекистонга келган ўзаро текшириш бригадаси 13 августда Тошкентдан Сталинободга жўнаб кетди. Туркманистон колхозчиларининг Туркманистон ССР Олий Совети Президиуми Раиси А. С. Сариев бошчилигидаги ўзаро текшириш бригадаси ҳам ўша куни Ашхободга жўнаб кетди.

Тошкент аэродромида қардош республикаларнинг вакилларини Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси С. К. Камолов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретарлари М. А. Абдураззоқов, Г. А. Габриельянц, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари В. Я. Емцов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Ж. И. Илҳомова, Тошкент область ижроия комитетининг раиси Х. Ж. Жалилов, республика Қишлоқ хўжалик министрлигининг масъул ходимлари кузатиб қолдилар. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети ғўза парвариши ва ҳосил тўплаш юзасидан областлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1957 йил август ойи биринчи декадасининг якунини кўриб чиқиб, **қарор қилдилар:**

1. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи **Тошкент областига** (область партия комитетининг секретари ўртоқ **Нуриддинов**, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Жалилов**, область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Юнусов**, суғориш тармоқлари область бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Полвонов**) берилсин. Бу областнинг колхоз ва совхозларида август ойининг биринчи декадасида ғўза парвариши намунали уюштирилган.

2. Ўзбекистон ССР Молия министрлиги (ўртоқ **Исомитдинов**) ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Материал таъминот Бош бошқармасига (ўртоқ **Юсуфхўжаев**) Тошкент область ижроия комитети ва область партия комитети ихтиёрига мўл ҳосил тўплаш ва ғўзани сифатли парвариш қилишда эришган кўрсаткичлари учун илғор колхозлар, район партия ва совет ташкилотлари ҳамда ғўзани парвариш қилишда ўрнак кўрсатган колхозчилар, механизаторлар, агрономлар, совхоз ва МТС ишчилари ҳамда бошқа ходимларни мукофотлаш учун 50 минг сўм пул ва 2 та енгил ҳамда 10 та юк автомашиналари беришни таъминлаш юклатилсин.

3. **Наманган области** ва **Қорақалпоғистон АССР** колхоз ҳамда совхозларининг ғўзани парвариш қилишдаги яхши ишлари қайд қилинсин.

ТБИЛИСИНИНГ 1.500 ЙИЛЛИГИ

ТБИЛИСИ, 13 август. (ТАСС). 1958 йил октябрида Тбилиси шаҳрининг 1.500 йиллиги нишонланади. Бу тарихий кунни нишонлаш учун юбилей комитети тузилди. Унинг составига раҳбар партия ва совет ходимлари, фан, адабиёт, санъат арбоблари, жамоат ташкилотлари ва матбуот вакиллари кирдилар.

ПАРТИЯВИЙ-ТАШКИЛИЙ ИШНИ ЯНАДА ЯХШИЛАЙЛИК

Тошкент область партия ходимларининг кенгаши

Тошкент область партия комитетида партия ходимларининг партиявий-ташкилий ишга бағишланган кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда шаҳар ва район партия комитетларининг, шаҳар ва район комсомол комитетларининг секретарлари иштирок этдилар. «Партиявий-ташкилий ишнинг аҳволи ва уни яхшилаш чоралари ҳақида» Ўзбекистон КП область комитетининг секретари ўртоқ **А. С. Абдалин** доклад қилди.

— Тошкент область партия ташкилоти олдида турган мураккаб сиёсий-хўжалик вазифалари, — деди докладчи, — партиявий-ташкилий ишнинг савияси юқори босқичга кўтарилсагина муваффақиятли ҳал қилиниши мумкин.

Хўжалик вазифаларининг муваффақияти тўғридан-тўғри партиявий ишнинг савиясига ва кўламига боғлиқ эканлиги ҳақидаги партиянинг кўрсатмасини доим эсда тутиш зарур. Шу билан бир қаторда партиявий иш расмият учунгина олиб бориладиган иш бўлмай, балки хўжалик муваффақиятларига эришишнинг воситаси эканлигини унутмаслик керак. Шунинг учун ишлаб чиқаришда юксалишга эришишни таъминламаган партиявий ишни қониқарли деб ҳисоблаб бўлмайди. Партиявий раҳбарлик санъати партиявий-сиёсий ишни хўжалик иши билан моҳирона мувофиқлаштириб боришдан иборатдир.

Докладчи ишда муваффақиятга эришиш учун партия кучларини тўғри жойлаштириш лозимлигини уқтириб кўрсатди. Қурилишларда, совхозларда, машина-трактор станцияларида ҳали жуда кам сонли коммунистлар ишламоқдалар. Бу шундан дарак берадики, хўжалик қурилишининг бир қатор муҳим участкалари партия назоратидан четда қолаётир, у ерда партия контроли олиб борилмаётир.

Коммунистларни тўғри жойлаштириш область партия комитети, шунингдек шаҳар ва район партия комитетларининг муҳим вазифасидир.

Кейинги йилларда саноат, транспорт, қурилиш, колхоз, совхоз ва МТСлардаги бошланғич партия ташкилотларининг тармоғи бир мунча кенгайди. Халқ хўжалигининг ҳамма асосий участкаларини партия таъсири остига олиш ва уни доимо партия контроли остида тутиш йўли билан барча меҳнаткашларни КПСС XX съезди томонидан қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажаришга сафарбар қилиш учун зарур шароитлар яратиб берилган.

Тошкент тўқимачилик комбинати, «Чирчиксельмаш» заводи, Ўзбекистон металлургия заводи бошланғич партия ташкилотлари ва бошқа кўпгина бошланғич партия ташкилотлари яхши ишлаётирлар. Бу ташкилотларда партия йиғилишлари, партия комитети ва бюросининг мажлислари ўз вақтида ўтказиб турилади, барча коммунистлар партия топшириғини адо этадилар, улар ишлаб чиқаришда авангардлик ролини ўйнамоқдалар. Корхоналар ишлаб чиқариш планларини ой сайин, йил сайин тўла ва ошириб бажармоқдалар.

Оҳангарон ГРЭСи бошланғич партия ташкилотининг иши кейинги вақтда сезиларли даражада яхшиланди. Сирдарё районидаги Тарас Шевченко номли колхоз партия ташкилоти омма ўртасида партиявий-сиёсий ишларни яхши йўлга қўйган.

Партия ташкилотларининг фаолиятига тааллуқли ижобий мисолларни, дейди докладчи, яна анча келтириш мумкин эди. Аммо шу билан бир қаторда кўпгина бошланғич партия ташкилотларининг иши талабга жавоб бермаслигини ҳам кўрсатиб ўтиш керак. Кўпчилик бошланғич партия ташкилотлари, айниқса қишлоқ бошланғич партия ташкилотлари сон жиҳатидан йирик эмас, ташкилий жиҳатдан мустаҳкам эмас, уларнинг колхоз, совхоз ва МТСлардаги ишнинг аҳволига таъсири етарли эмас.

— Область партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумида, — деди сўзида давом этиб ўртоқ Абдалин, — партиявий-сиёсий ишдаги камчиликларнинг асосий сабаби партиянинг асоси бўлган бошланғич партия ташкилотларининг роли ва аҳамияти талаб этилган даражада юқори босқичга кўтарилмаганидан иборат эканлиги кўрсатилди. Пленум область, шаҳар ва район партия комитетларининг муҳим вазифаси — бошланғич партия ташкилотларининг ишини яхшилашдан иборат эканлигини қайд қилиб ўтди. **Бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини оширишга, уларнинг корхона, колхоз, совхоз ва МТСлардаги сиёсий, маданий ва хўжалик ҳаётининг ҳақиқий раҳбар кучи ва ташкилотчиси бўлишларига эришмоқ керак.**

Ваҳоланки кўпгина район партия комитетлари, айниқса қишлоқ район партия комитетлари бошланғич партия ташкилотлари ишига ҳамон бўш раҳбарлик қилмоқдалар ва ўзларининг амалий фаолиятларида уларга таяниб иш кўрмаётирлар. Бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари билан кун сайин иш олиб борилмайди. Район партия комитетларининг раҳбар ходимлари жойларда бўлганларида бошланғич партия ташкилотларини четлаб ўтадилар, коммунистлар билан суҳбатлашмайдилар, колхоз раислари, МТС ва совхозларнинг директорлари билан савол-жавоб қиладилар-у, ишнинг аҳволи ҳақида бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари билан гаплашиб кўрмайдилар.

Айрим район партия комитетларининг секретарлари партиявий ишга ҳафсаласизлик билан қарайдилар, улар маъмуриятчилик қилишга, команда беришга ўрганиб қолганлар, партия ташкилоти ҳаётини, партия иши практикасини чуқур ўрганишдан кўра шундай қилишни осон кўрадилар.

Бошланғич партия ташкилотларининг иши билан онда-сондагина қизиқадиган район партия комитетлари ҳам йўқ эмас. Оққўрғон, Оҳангарон, Бекобод район партия комитетлари, Тошкент шаҳар Киров район партия комитети ва бошқа бир қатор шаҳар ва район партия комитетлари шу йилнинг биринчи ярми давомида бюрода бошланғич партия ташкилотларининг ҳисобини бир марта ҳам эшитмаганлар. Мирзачўл район партия комитети ярим йил ичида фақат район матлубот союзи бошланғич партия ташкилотининг ҳисоботини эшитган ва муҳокама қилган. Янгийўл район партия комитети шаҳар касалхонаси партия ташкилотининг, Тошкент шаҳар Марказий район партия комитети область поликлиникаси ва шаҳар гул хўжалиги партия ташкилотларининг ҳисобини эшитган, холос.

Бизнинг фикримизча, дейди докладчи, биринчи навбатда ишлаб чиқариш билан боғлиқ бошланғич партия ташкилотларининг ҳисоботини эшитиш керак. Бошланғич партия ташкилотларининг ҳисобини системали равишда эшитиб бориш керак. Бунга олдиндан тайёргарлик кўриш ва у ердаги ишнинг аҳволини текшириб кўриш лозим.

Бошланғич партия ташкилотларининг секретарларига **инструктаж бериб туриш** катта аҳамиятга эгадир. Бунда партия ташкилотларига амалий ёрдам кўрсатишни назарда тутиш керак. Бироқ инструктаж бериш яхши йўлга қўйилмаган. Партия ташкилотларига ёрдам беришнинг бу формаси район ва шаҳар партия комитетлари фаолиятида асосий ўринни эгаллаши лозим.

Докладчи район ва шаҳар партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари партия ташкилотларининг социал составини қатъий равишда тартибга солиб боришга мажбур эканликларини, бунинг учун партия сафига биринчи навбатда илғор ишчилар, колхозчиларни кўпроқ қабул қилиш лозимлигини уқдириб кўрсатди. Бироқ бир қатор район ва шаҳар партия комитетлари, жумладан, Олмалиқ шаҳар партия комитети, Тошкент шаҳар Куйбишев район партия комитети бу принципни бузмоқдалар. Сирдарё район партия комитети шу йилнинг ўтган 6 ойи ичида КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилган 18 кишидан 14 таси хизматчи бўлиб, атиги 4 таси колхозчидир. Шунингдек Пискент, Янгийўл, Ховос, Бўка ва бошқа бир қатор район партия комитетлари ҳам партия сафини ўстириш масаласи билан яхши шуғулланмаётирлар.

Партияга тасодифий, унинг сафида туришга нолойиқ кишиларни қабул қилиш ҳоллари ҳам содир бўлмоқда.

КПСС аъзолигига кандидатлар билан ишлаш бўш йўлга қўйилганлиги партия ташкилотлари фаолиятидаги катта камчиликлардан бири ҳисобланади. Партия аъзолигига кандидатларнинг қарийб учдан бирининг кандидатлик муддати ўтиб кетган. Тошкент шаҳридаги район партия комитетларида кандидатлик муддати ўтиб кетган коммунистларнинг сони айниқса кўпдир. Марказий, Куйбишев, Фрунзе районларидаги партия аъзолигига кандидатлардан қарийб ярмининг кандидатлик муддати ўтиб кетган. Район партия комитетлари партия сафига янгидан қабул қилинган кишиларни тарбиялаш лозимлигини кўпинча унутиб қўймоқдалар, уларга керакли ёрдам кўрсатилмаётир.

Докладчи умумий маълумоти етарли бўлмаган коммунистлар билан системали равишда иш олиб бориш лозимлигини кўрсатди.

Район ва шаҳар партия комитетларининг пленумлари ҳамда партия активи йиғилишларини ўтказишга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш практикаси масаласига тўхталиб, ўртоқ Абдалин, кейинги вақтда партия комитетларининг пленумлари ҳар ҳолда муттасил ўтказилаётган бўлса ҳам, партия активи йиғилишларини ўтказиш иши яхши йўлга қўйилмаганлигини кўрсатди.

Партия комитетларининг совет, касаба союз, комсомол ташкилотларига раҳбарлик қилиш билан боғлиқ бўлган ишини характерлаб, докладчи бу соҳада қатор камчиликлар борлигини кўрсатди. Бир қатор районларда маҳаллий Советларнинг сессиялари ўз вақтида чақириб турилмайди, сессияларда кўп ҳолларда муҳим аҳамиятга эга бўлган масалалар муҳокама қилинмайди. Жумладан, Мирзачўл район Советининг сессиялари ўз вақтида ўтказилмаётир. Райондаги Меҳнатобод қишлоқ советида сессияларни ўтказиш муддатларига системали равишда риоя қилинмаётир.

Бир қатор районларда депутатларнинг ўз сайловчилари олдида ҳисоб бериши яхши ташкил қилинмаган.

Ҳозирги вақтда партия оммавий ташкилотларнинг, шу жумладан Советларнинг фаолиятини жонлантириш ҳақида алоҳида ғамхўрлик қилаётир. Советлар хўжалик ва маданий қурилиш ишларига чуқур аралашишлари лозим.

Партия XX съездида ва КПСС Марказий Комитетининг кейинги вақтда бўлиб ўтган пленумларида касаба союзларининг ишини яхшилаш масаласи қатъий қилиб қўйилди.

Областимиз касаба союзларининг ишида жуда катта камчиликлар бор. Шаҳар ва район партия комитетлари касаба союз ташкилотларининг ишини камдан-кам текширадилар, бюро мажлисларида уларнинг ҳисоботини онда-сондагина эшитадилар.

Докладчи партиявий-ташкилий иш ҳақида гапириб бу соҳада кадрларни танлаш ва ижрони текшириш муҳим аҳамиятга эга эканлигини уқдириб кўрсатди.

Сўнгра докладчи ҳозирги вақтда иш шароитининг ўзгарганлиги партия аппаратини тубдан қайта қуришни талаб этаётганлигини кўрсатди. Чирчиқ, Бекобод, Оҳангарон шаҳар партия комитетлари ва Тошкент шаҳридаги район партия комитетларида аппаратни қайта қуриш амалга оширилди. Бўлимларнинг тугатилиши, инструкторлик группаларининг кучайтирилиши ва инструкторлар фаолиятини партиявий ишнинг маълум соҳаси билан боғлаб қўйишнинг бекор қилиниши ишга ижобий таъсир этди. Ҳозирги вақтда партия ташкилотларининг маълум группасига бириктиб қўйилган инструкторлар партия ташкилоти фаолиятига тааллуқли бўлган барча масалалар билан шуғулланмоқдалар. Улар турмушни чуқур ўргана бошладилар, партия ташкилотларининг секретарларига кўпроқ конкрет ёрдам бераётирлар. Ҳозир қишлоқ район партия комитетларининг структурасини қайта қуриш масаласи кун тартибига қўйилмоқда. Вазифа шундан иборатки, партия комитетларининг ишини ҳозирги куннинг талабларига мослаштириш керак.

— Партиявий-ташкилий ишдаги камчиликлар учун, — дейди ўртоқ Абдалин, — фақат район ва шаҳар партия комитетларигина эмас, балки область партия комитети ҳам айблидир. Чунки у, партия қурилишининг бу муҳим масалаларига маҳаллий партия ташкилотларининг эътиборини етарли жалб этмади.

Жойларда, деб давом этади сўзида докладчи, қишлоқ хўжалик ишларининг қизғин пайтида партиявий ишни олиб бориш қийин деган фикрни тез-тез эшитишга тўғри келади. Бундай ўйлаш нотўғридир. Чунки қийинчиликлар юз берган пайтда хўжалик вазифаларини бажариш учун барча кучларни сафарбар қилиш талаб этилади ва ана шундай ҳолларда партиявий-сиёсий иш барча кучларни ҳаракатга келтирувчи манба ролини ўйнаши керак.

Ўртоқ Абдалин область партия ташкилоти партиявий ишдаги камчиликларга барҳам бериб, олтинчи беш йилликнинг иккинчи йили халқ хўжалик планини муддатидан олдин бажариш учун область меҳнаткашлари ўртасида социалистик мусобақани янада кенг қизитади ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллигини меҳнатда янги ғалабаларга эришган ҳолда кутиб олишни таъминлайди, деб ишонч билдирди.

Шунингдек кенгашда «Область комсомол ташкилоти ишининг аҳволи ва комсомолга партия раҳбарлигини яхшилаш тадбирлари ҳақида» область партия комитети партия органлари бўлимининг мудири ўртоқ **П. И. Сергеев** доклад қилди.

— Коммунистик партия раҳбарлиги остида, — дейди докладчи, — комсомол ёшларнинг кўп миллионли ташкилотига айланди, мамлакатдаги катта оммавий-сиёсий куч бўлиб қолди. Комсомол ёшларнинг кенг оммасини коммунистик партия билан ташкилий жиҳатдан боғлайди, уларни партиянинг сиёсатини амалга ошириш учун курашга бирлаштиради. Партиянинг чақириғига мувофиқ комсомол ва ёшларнинг кўп миллионли армияси қўриқ ерларни ўзлаштиришда, Сибирдаги, Узоқ Шарқдаги, Узоқ Шимолдаги янги корхоналар ва электр станциялари қурилишида, Мирзачўл ерларини ўзлаштиришда актив иштирок этди. Бу шарафли вазифаларни бажаришда Ўзбекистон, шу жумладан Тошкент областининг ёшлари ҳам яқиндан қатнашдилар.

Агар комсомол ташкилотларининг фаолиятидаги жиддий камчиликларга барҳам берилса совет ёшларининг коммунистик қурилишдаги ҳиссаси яна бир мунча ошган бўлур эди. Бу камчиликлар КПСС XX съезди ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг VII пленуми томонидан ўз вақтида очиб ташланган эди. ВЛКСМ Марказий Комитетининг пленуми комсомол ташкилотлари олиб бораётган ғоявий-тарбиявий ишда катта камчиликлар мавжуд эканлигини кўрсатди. Ғоявий-тарбиявий иш кўп ҳолларда коммунистик қурилишнинг амалий вазифалари билан боғланмаган ҳолда, конкрет шароитни, вазиятни ва даврнинг талабларини ҳисобга олмаган ҳолда олиб борилмоқда. Кўп ҳолларда комсомол ташкилотлари буржуазия идеологиясининг таъсирига қарши ҳужумкор кураш олиб бормаётирлар, ёшларни большевистик ҳушёрлик руҳида тарбиялашни бўш ташкил қилмоқдалар. Бу камчиликлар областимиз комсомол ташкилотларига ҳам тўла тааллуқлидир.

Ўтган ўқиш йилида 28 мингга яқин комсомол аъзоси сиёсий ўқишга тортилмай қолди. Район комсомол комитетлари ва бошланғич комсомол ташкилотлари комсомол маорифига жиддий эътибор бермаганликлари сабабли кўпгина тўгараклар тарқалиб кетди. Бу шунинг учун юз бердики, шаҳар ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари комсомол ташкилотларига раҳбарликни сусайтириб юбордилар, ёшларнинг сиёсий ўқишини яхши йўлга қўйишда ёрдам кўрсатмадилар.

Ўртоқ Сергеев комсомол ва ёшлар ўртасида лекция пропагандасини йўлга қўйиш соҳасидаги камчиликларга батафсил тўхталиб ўтди.

Ёшларни тарбиялашда бадиий ҳаваскорлик катта роль ўйнайди. Комсомол ташкилотлари ёшларнинг фестивалига тайёргарлик кўрилган кунларда ҳаваскорлик тўгаракларига минглаб талантли йигит ва қизларни жалб этишга эришдилар. Аммо ҳозирги вақтда ҳаваскорлик тўгаракларининг иши сусайганлиги сезилаётир. Бунга йўл қўйиш мумкин эмас. Тўгаракларнинг ишини бундан кейин ҳам ривожлантириш керак, унга ёшларни тобора кўпроқ жалб этиш лозим. Ёшлар учун клублар, Маданият саройлари, қизил бурчаклар, спорт базаларининг эшигини кенг очиб қўйиш зарур.

Докладчи комсомол ташкилотларининг сафи етарли ўсмаётганлигини кўрсатди. Комсомолга янгидан қабул қилинаётган ёшларга нисбатан талабчанлик сусайтириб юборилмоқда. Улар билан ишлаш бўш йўлга қўйилган. Аъзолик бадаллари ўз вақтида йиғиб олинмаётир ва бу соҳада катта миқдордаги қарзнинг тўпланиб қолишига йўл қўйилмоқда.

Оҳангарон, Янгийўл ва бошқа бир қатор шаҳар ва район партия ташкилотлари комсомол ташкилотларига яхши раҳбарлик қилмаётирлар. Янгийўл район партия комитети ўтган ярим йил ичида комсомолга раҳбарлик қилиш юзасидан биронта бошланғич партия ташкилотининг ҳисобини эшитмаган.

Кўпчилик шаҳар ва район комсомол комитетлари пленумларни ўз вақтида ўтказиш тўғрисидаги ВЛКСМ уставининг талабларига хилоф қилмоқдалар. Ўтган йили бир қатор шаҳар ва район комсомол комитетларининг пленуми белгиланган муддатларда ўтказилмади. Шаҳар ва район комсомол комитетларининг пленумларини, комсомол активининг йиғилишларини ўз вақтида ўтказиб туриш юзасидан қатъий тартиб ўрнатиш керак.

Докладчи комсомол, органлари ишидаги услубни танқид қилади. Шаҳар ва район комсомол комитетлари бошланғич комсомол комитетларига етарли ёрдам бермаётирлар.

Партия ташкилотлари, деди ўртоқ Сергеев, комсомол ташкилотлари ҳақида кўпроқ ғамхўрлик қилишлари, ёшларнинг хўжалик ва маданий қурилишдаги, мамлакатнинг оммавий-сиёсий ҳаётидаги активлигини оширишга эришишлари зарур.

Докладлар юзасидан қизғин музокара бошланди.

Биринчи бўлиб Оҳангарон шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ **А. Батигин** сўз олади. У, шаҳар партия ташкилоти олдида турган катта вазифалар ва уни бажариш юзасидан олиб борилаётган кураш ҳақида сўзлайди. Партиявий-ташкилий иш деди, ўртоқ Батигин, анча яхшиланди. Партия йиғилишлари ўз вақтида ўтказилмоқда, унинг савияси тобора оширилаётир. Бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг семинарлари тез-тез ўтказилиб турмоқда.

Партия ташкилотларининг социал состави яхшиланмоқда, партияга ишчиларни қабул қилиш кучайтирилмоқда. Муҳим объектлардаги кам сонли партия ташкилотларини мустаҳкамлаш юзасидан катта иш амалга оширилди. Етакчи касбли ишчилар ўртасида коммунистларнинг сони бир мунча кўпайди. Ҳозир 133 коммунист махсус курсларда ўқимоқда. Улар ҳам ўқишни тамомлагандан сўнг ишлаб чиқаришнинг муҳим участкаларида ишлайдилар. 82 коммунист ер ости ишларида банд. Бу ишлаб чиқариш планларини тўла ва ошириб бажариш имконини бераётир.

— Оҳангарон ва унинг саноат корхоналари жуда муҳим ва оғир вазифаларни ҳал қилаётганига қарамай, — дейди ўртоқ Батигин, — область партия комитетининг ходимлари у ерда жуда кам бўладилар, бизга етарли ёрдам бермаётирлар.

Шундан сўнг ўртоқ Батигин қурилиш ташкилотларининг ишидаги, шаҳар партия комитети уларга раҳбарлик қилишда йўл қўяётган камчиликларга тўхталади.

Нотиқ партиявий-ташкилий ишга бағишлаб ўтказилаётган ҳозирги каби йиғилиш кўп вақтдан буён бўлмаганлигини кўрсатиб, бундай йиғилишларни ўтказиш зарур эканлигини, у бошқа партия органларининг тажрибаси билан танишиш, шаҳар ва район партия комитетларига ўз ишидаги камчиликларни яхшироқ билиб олиш, бошқа жойларда йўл қўйилаётган камчиликларни такрорламаслик имкониятини беришини кўрсатди.

Сўз Верхне-волинск район партия комитетининг секретари ўртоқ **Н. Кузнецовга** берилади. У, район партия ташкилотининг асосий вазифаси район меҳнаткашлари томонидан пахтачилик, чорвачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари соҳасида Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлашдан иборат деди. Барча партиявий-ташкилий ва партиявий-сиёсий ишлар ана шу мақсадга бўйсундирилган.

Район партия ташкилоти ҳозирча кам сонлидир. Шунинг учун ҳам район партия комитети партия қаторларини ишлаб чиқаришнинг энг яхши кишилари — бригада ва звено бошлиқлари, механизаторлар ва колхозчилар ҳисобига ўстириш чораларини кўраётир. Шу йилнинг ўтган 6 ойи мобайнида КПСС сафига 31 киши қабул қилинди, улардан 21 таси ишчи ва колхозчилардир. Район партия комитети коммунистларни ишлаб чиқаришга жойлаштириш масаласига алоҳида эътибор бермоқда, асосий куч колхоз ишлаб чиқаришининг ҳал қилувчи участкаларига юборилаётир. Аммо бу соҳада ҳали камчиликлар бор.

Докладда район партия комитетларининг секретарлари жойларда кам доклад қилаётганликлари, коммунистлар билан онда-сонда суҳбатлашаётганликлари, колхозларга правление раислари орқали раҳбарлик қилаётганликлари тўғри кўрсатилди. Ҳамма иллат шундаки, дейди ўртоқ Кузнецов, область партия комитетининг иш тажрибаси бизни бунга ўргатмоқда. Область партия комитетининг ходимлари районга борганларида партиявий-ташкилий ва партиявий-сиёсий ишнинг аҳволи билан кам қизиқадилар, фақат хўжалик масалалари билан шуғулланадилар.

Бекобод шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ **Н. Гренадеров** партия аппаратининг структурасини қайта қуриш қандай натижалар берганлиги ҳақида гапирди. Қайта қуришдан кейин шаҳар партия комитетининг бошланғич партия ташкилотлари билан алоқаси мустаҳкамланди, эндиликда шаҳар партия комитети жойлардаги аҳвол билан яхши танишиш имкониятига эга бўлаётир. Ишни қайта ташкил этиш инструкторлар составининг малакасини оширишни талаб этди. Шу мақсадда ҳафтасига бир марта йиғилиш ўтказилиб, унда инструкторлар ўзаро тажриба алмашаётирлар. Инструкторларнинг ишчанлик қобилиятини ва малакасини ошириш бошланғич партия ташкилотларининг амалий фаолиятини кучайтириш имкониятини ҳам бераётир.

Ленин район партия комитетининг секретари ўртоқ **Н. Пискорская** ҳам район партия комитети аппаратининг структурасини қайта қуриш, инструкторларни партия ташкилотларига бириктириб қўйиш ишга ижобий таъсир этганлигини айтди.

Ўртоқ Пискорская партия ходимларининг иш тажрибасини алмаштиришни ташкил қилишга кўпроқ эътибор бериш лозимлигини кўрсатди. У, шунингдек район партия комитетларининг инструкторлари составини кўпроқ малакага эга бўлган кадрлар билан тўлдириш зарурлиги масаласини ўртага қўйди.

Сўз Юқори Чирчиқ район партия комитетининг секретари ўртоқ **М. Кимга** берилади. Бу йил, дейди у, районда партияга қабул қилиш иши бир мунча яхшиланди. Кадрларни, жумладан бошланғич партия ташкилотларининг секретарларини танлаш ва жой-жойига қўйиш тартибга солинди. Улар орасида олий ва ўрта маълумотли кишилар кўпчиликни ташкил қилади. Бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг состави сараланиши муносабати билан партиявий-ташкилий ва партиявий-сиёсий ишларнинг савияси ҳам сезиларли даражада яхшиланди.

Докладда, деди ўртоқ Ким, бошланғич партия ташкилотлари партиянинг асоси ҳисобланади, деб кўрсатилди. Биз уларга кам эътибор бераётирмиз ва бунинг учун айблимиз. Бироқ мен районга борган область партия комитети ёки Марказий Комитет ходимлари колхоз ва МТС бошланғич партия ташкилотларининг йиғилишларида бирон марта ҳам қатнашганликларини билмайман. Область партия комитетининг ишида идорачиликка барҳам берилмаган.

Нотиқ «Ташкентская правда» газетасида партия ички ҳаёти масалаларига тааллуқли материаллар етарли босилмаётганлигини, газета саҳифаларида партия ташкилотларининг секретарлари, инструкторлар, район партия комитетларининг бўлим мудирлари ва секретарларининг мақолалари кам берилаётганлигини кўрсатди.

Тошкент шаҳар комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Н. Каргополова** Тошкент шаҳрининг ёшлари партия ва ҳукуматнинг чақириғига ташаббускорлик билан жавоб бераётганлиги ҳақида гапириб берди. Қўриқ ерлардагиларга ғалла ўрим-йиғимида ёрдам бериш учун 3 минг йигит ва қизни юбориш лозим эди. Аммо 8 мингдан ортиқ комсомол ва ёшлар қўриқ ерларга бориб ишлашни истаб ариза берди.

Тошкент комсомоллари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллиги шарафига ажойиб совғалар тайёрлаётирлар.

Ўртоқ Каргополова комсомол ишидаги жиддий камчиликларни ҳам кўрсатди. Партия ташкилотлари раҳбарликни сусайтириб юборганликлари сабабли айрим комсомол ташкилотлари плансиз иш олиб бормоқдалар, комсомол йиғилишларини вақтида ўтказмаётирлар. Аъзолик бадаллари бўйича катта қарз йиғилиб қолган. «Ташкенткабель» заводи комсомол ташкилотининг сафида 300 га яқин комсомол бор. Лекин бу ташкилот яхши ишламаётир. Бу ерда спорт ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилган, бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг иши зўрма-зўракилик билан олиб борилаётир. Комсомол йиғилишлари кўп ҳолларда белгиланган вақтда ўтказилмайди. Буларнинг ҳаммаси шунинг учун юз бермоқдаки, завод партия бюроси (секретари ўртоқ Павлий) комсомол ташкилоти ишига етарли эътибор бермаётир, унга яқиндан раҳбарлик қилмаёир. Қоғоз фабрикаси, 1-авторемонт заводи, 1-босмахона ва бошқа бир қатор корхоналарда ҳам комсомол ташкилотларининг иши яхши йўлга қўйилмаган.

Оржоникидзе район партия комитетининг секретари ўртоқ **Г. Хорев** ўз сўзида қуйидагиларни айтди:

— Маҳаллий Советларнинг роли юқори даражага кўтарилмаётир. Улар хўжалик масалалари билан кам шуғулланмоқдалар, жойлардаги ишнинг аҳволи учун жавобгарликдан четда қолаётирлар.

Хўжалик ишлари ҳақида ғамхўрлик қилиш ҳозирга қадар район партия комитетлари зиммасига юклатиб келинмоқда.

Ўртоқ Хорев қишлоқ район партия комитетлари аппарати структурасини қайта қуриш зарурлиги ҳақида гапириб, МТС зоналари бўйича инструкторлик группасини тугатиш лозим, деди.

Район партия комитетларининг аъзолари, деди у, ўз ишлари тўғрисида бошланғич партия ташкилотларида ҳисоб бериб туришлари керак.

Нотиқ фақат район партия комитетлари аппаратининг структурасинигина эмас, балки область партия комитети аппаратининг структурасини ҳам ўзгартиш лозим, деб ҳисоблайди.

Сўз Ўзбекистон КП Марказий Комитети партия органлари бўлими мудирининг ўринбосари ўртоқ **А. Морозовга** берилади. КПСС XX съезди, дейди у, партия қаторларини ўстиришни тартибга солиш масаласига жиддий эътибор берди. Партия қаторларини сон жиҳатидан эмас, балки сифат жиҳатидан ўстириш асосий вазифа эканлигини эсдан чиқармаслик керак. Съезд партия ташкилотлари зиммасига партия сафига якка тартибда танлаб аъзолар қабул қилиш биринчи навбатда ишчи ва колхозчиларни қабул қилиш ишини кучайтириш вазифасини юклади.

Область партия ташкилотининг иш практикасида партия съездининг ана шу кўрсатмасини амалга ошириш соҳасида жиддий камчиликлар бор. Бу йил партия аъзолигига янгидан қабул қилинганлар орасида ишчилар атиги 37 процентни, колхозчилар эса 16 процентни ташкил қилади.

Партия сафига хотин-қизларни қабул қилиш ниҳоятда қониқарсиз бораётир. Ўтган йили пахтачилик соҳасида эришилган муваффақиятлар учун мукофотланганлар орасида хотин-қизлар 30 процентни ташкил қилади. Тошкент шаҳри ва областнинг корхоналарида жуда кўп хотин-қизлар ишламоқдалар.

Бу ерда партия ташкилотларининг секретарлари билан ишлаш ҳақида кам гапирилди. Ваҳоланки, бу соҳада жиддий камчиликлар бор. Кўп ҳолларда бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг семинарлари иш шароитини ҳисобга олмаган ҳолда ўтказилади. Семинарларни ишлаб чиқариш тармоқлари бўйича ўтказиш лозим.

Шундан сўнг ўртоқ Морозов партия ташкилотларининг маҳаллий Советларнинг ишига раҳбарлиги масаласига тўхталди.

Музокараларда Тошкент шаҳар Октябрь район партия комитетининг секретари **В. Летунов**, Қуйи Чирчиқ район партия комитетининг секретари **П. Еронин**, Чирчиқ шаҳар партия комитетининг секретари **Ю. Тудаков**, Тошкент область комсомол комитетининг секретари **Г. Скопцов** ва бошқа ўртоқлар ҳам қатнашдилар.

Кенгашда область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ **С. Н. Нуритдинов** сўзлади. Ўртоқ Нуритдинов саноат, қишлоқ хўжалиги ва маданий қурилишдаги ишнинг аҳволини қисқача характерлаб, партия ички ҳаёти масалаларига тўхталди. У, даставвал область партия комитети, кўпгина шаҳар ва район партия комитетларининг иш услубидаги камчиликларни кўрсатди. Партия органлари ишидаги жиддий нуқсон кундалик ишлар билангина шуғулланиш, плансиз, маълум мақсадни кўзламаган ҳолда иш олиб боришдан иборатдир. Партия комитетларининг бюроси муҳокамасига қўйиладиган масалалар кўп ҳолларда шошма-шошарлик билан пухта тайёрланмайди. Натижада кўпинча муҳокама қилинган масала юзасидан чуқур анализ қилинмаган, юзаки қарор қабул қилинади.

Шундай ҳоллар ҳам бўладики, бюрода кам аҳамиятга эга бўлган, принципиал моҳияти бўлмаган масалалар ҳам муҳокама қилинади.

Партия органлари ишидаги яна бир жиддий камчилик, деб давом этади сўзида ўртоқ Нуритдинов, юқори партия органлари, шунингдек ўзлари қабул қилган қарорларнинг ижроси устидан контроль олиб бориш яхши йўлга қўйилмаганлигидан иборатдир. Партия комитетлари яхши тавсияномалар ишлаб чиқадилар, конкрет таклифларни олдинга сурадилар-у, лекин уларни амалга ошириш юзасидан ташкилотчилик иши олиб боришни кўпинча унутиб қўядилар.

Область партия комитетида, кўпчилик шаҳар ва район партия комитетларида, дейди ўртоқ Нуритдинов маълум соҳаларга раҳбарлик қилиш вазифаси айрим секретарлар зиммасига юклатилган. Секретарлардан бири қишлоқ хўжалиги масалалари билан, иккинчиси саноат масалалари билан, учинчиси эса идеология иши билан шуғулланади ва ҳоказолар. Партия ички ҳаёти масалалари билан эса фақат ташкилот бўлимлари шуғулланадилар. Бу—партия томонидан қораланган нотўғри практикадир. Ҳар бир партия ходими, у ишнинг қайси соҳасига жавоб беришидан қатъий назар, партиявий-сиёсий ва партиявий-ташкилий иш масалалари билан шуғулланиши зарур.

Шундан сўнг ўртоқ Нуритдинов Коммунистик партия кадрларни тарбиялаш ва улардан мақсадга мувофиқ равишда фойдаланиш масаласига ҳар доим катта эътибор бериб келганлиги ва ҳозир ҳам ана шундай катта эътибор бераётганлигини кўрсатди. Бироқ бу муҳим соҳада ҳали кўп камчиликлар мавжуддир. Бу камчиликларнинг энг жиддийси шундан иборатки, турли сабаблар билан сафдан чиқиб қолаётган ходимларнинг ўрнини алмаштириш мақсадида фойдаланиладиган кадрларнинг доимий резерви вужудга келтирилмаган.

Вазифа шундан иборатки, кадрларнинг ишчанлик фазилатларини ва сиёсий тайёргарликларини чуқур ва атрофлича ўрганиш, уларнинг ўсишига ёрдамлашиш керак. Биз кадрлар резервига эга бўлишимиз лозим.

Айрим раҳбарлар, дейди ўртоқ Нуритдинов, ҳақиқий талабчанлик қилиш ўрнига маъмуриятчилик билан шуғулланадилар. Айрим шаҳар ва район партия комитетларининг секретарлари тажрибасизлиги орқасида камчиликларга йўл қўяётган ходимларни тарбиялаш ўрнига, уларга ёппасига жазо чораси бериш билан шуғулланадилар. Кадрларга сезгирлик ва эътибор билан муносабатда бўлиш керак, уларга иш тажрибасини ўргатиш, масалаларни тўғри тушунишда ёрдамлашиш зарур. Бундан, албатта, уларга нисбатан талабчанликни камайтириш керак, деган маъно келиб чиқмайди.

Партия йиғилишларини ўтказишга ҳамма жойда ҳам олдиндан атрофлича ва жиддий тайёргарлик кўрилаётир, деб бўлмайди. Жумладан, 1-«Боёвут» совхозида яқинда қишлоқ хўжалик масалаларини муҳокама қилган район партия комитети пленумининг якунига бағишланган ёпиқ партия йиғилиши жуда ёмон тайёргарлик кўрилган ҳолда шошма-шошарлик билан ўтказилди. Бундай йиғилишнинг кам фойда келтириши ўз-ўзидан маълум.

Яна бир мисол. Яқинда Янгиер шаҳар коммунистларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш ҳақида партия аъзолари олдиндан хабардор қилинган эди. Доклад жуда яхши тузилган. Доклад юзасидан бўлган музокараларда қатнашган коммунистлар камчиликларни қаттиқ танқид қилдилар, шаҳар партия ташкилотининг ишини яхшилаш юзасидан принципиал масалаларни ўртага қўйдилар.

—Бизда, — дейди ўртоқ Нуритдинов, — ҳали барча коммунистлар ҳам ўзларининг авангардлик ролларини яхши бажараётирлар, деб бўлмайди. Коммунистларнинг барча соҳаларда—меҳнатда, ўқишда ва турмушда намуна кўрсатишларига эришмоқ лозим. Коммунистлар омманинг ҳақиқий етакчилари бўлишлари керак.

Ўртоқ Нуритдинов омма ўртасида олиб бориладиган сиёсий иш муваффақиятга эришишда ҳал қилувчи роль ўйнашини уқтириб кўрсатди. У, сиёсий ишнинг савияси паст эканлигини таъкидлаб, меҳнаткашларни сиёсий жиҳатдан тарбиялаш партия ташкилотларининг диққат марказида туриши кераклигини уқтирди.

Шунингдек ўртоқ Нуритдинов меҳнаткашларнинг маданий-маиший аҳволини кескин равишда яхшилаш масаласини ҳам ўртага қўйди.

Нотиқ ёшлар ўртасида бўлиш, улар орасида тарбиявий иш олиб бориш ўрнига, кабинетда ўтириб олиб қоғозбозлик қилаётган комсомол ходимлари ҳам борлигини айтди.

Шундан сўнг ўртоқ Нуритдинов пахта ҳосилини йиғиб-териб олишга тайёрлик кўриш масаласига тўхталди.

Сўнгра ўртоқ Нуритдинов, область партия ташкилотларининг август ойида ҳосил тўплаш, уни сақлаб қолиш ва очилишини тезлаштириш юзасидан ҳал этадиган вазифалари ҳақида гапирди. Вазифа шундан иборатки, сентябрь ойида давлатга планнинг 40-45 проценти миқдорида пахта топшириш ва йиллик планнинг Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги куни — 7 ноябргача бажарилишига эришиш лозим.

Ўртоқ Нуритдинов ўз сўзининг охирида йиғилиш қатнашчилари томонидан ўртага қўйилган бир қатор масалаларга тўхталди, уларни партиямизнинг асоси ҳисобланган бошланғич партия ташкилотларининг ролини ва жавобгарлигини оширишга чақирди.

Кенгаш ишида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари **Р. Е. Мельников** ва КПСС Марказий Комитетининг инструктори **С. Е. Веселова** ўртоқлар иштирок этдилар.

Ҳар туп ғўзада 13-14 тадан кўсак бўлиши учун!

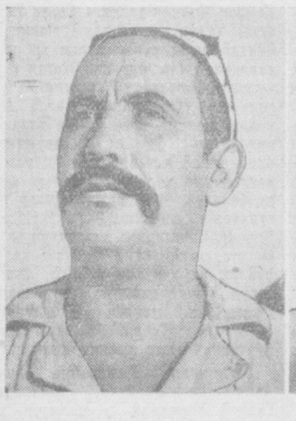

Бригада механиги Мирсоат Миралимов ўз ишини билиб бажарадиган, ишчан механизатор. Унинг раҳбарлигидаги трактор бригадасининг аъзолари белгиланган нормани ҳамавақт ошириб адо этадилар ва ишнинг юқори сифатли бўлишига ҳаракат қиладилар. Колхозда Н. Онорқулов бошлиқ звено аъзолари ҳам мўл ҳосил етиштиришда илғорликни эгалламоқдалар. **Суратда** (чапдан ўнгга): бригада механиги **М. Миралимов** ва звено бошлиғи **Н. Онорқулов** ўртоқлар.

Улуғ Октябрнинг шонли 40 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун курашаётган пахтакорлар ва механизаторлар ғўза парваришини август ойида ҳам қизғин давом эттирмоқдалар. Областимиздаги илғор бригада ва звеноларнинг аъзолари ҳозиргача етиштирилган ҳосилни чамалаб кўриб, илгариги мажбуриятларини ўзгартирмоқдалар ва пахтадан мўл ҳосил етиштириш юзасидан қўшимча, оширилган социалистик мажбуриятлар олмоқдалар.

Боёвут районидаги «Коммунизм» колхозининг аъзолари илгариги мажбуриятларини ўзгартириб, ҳар гектар ердан 28 ўрнига 40 центнердан пахта етиштиришга қарор қилдилар. Қуйида биз шу тўғрида материаллар босаётирмиз.

Янги мажбуриятимизни бажариш учун ҳосилга-ҳосил қўшишни қизғин давом эттирамиз

Т. ЛАТИПОВ,
колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

Бу йил колхозимиз аъзолари 1225 гектар ернинг ҳар гектаридан 28 центнердан ҳосил етиштириш, давлатга 3488,5 тонна пахта етказиб бериш юзасидан мажбурият олган эдилар. Колхозчилар, тракторчилар ана шу мажбуриятни муваффақиятли бажариш йўлида эрта кўкламдан то ҳозирги кунларгача астойдил меҳнат қилдилар ва ҳосилга-ҳосил қўшишни август ойида ҳам қизғин давом эттирмоқдалар.

Тўғри, дастлабки пайтда мажбуриятимизни бажаришнинг уддасидан чиқолмайдиганга ўхшаймиз деган шубҳа бор эди. Чунки ғўзанинг ривожланиши май, июнь ойларида айниқса ёмон бўлди. Биз, янги ерлардан йил сайин мўл ҳосил етиштириш қўлимиздан келишини, фақат астойдил меҳнат қилиб ҳар қандай қийинчиликларни ҳам енгиш зарурлигини ҳар бир кишига — эр-аёлга тушунтирдик. Улар пахта ҳосилини ошириш ўзларининг ватанпарварлик бурчлари эканлигини тўғри англадилар ва ғўза парваришида актив қатнашиб ғайрат билан ишладилар.

Шуни айтиш керакки, ишимизни яхшилашга қардош мусобақадош республикалардан, областлардан келган ўзаро текшириш бригадаларининг аъзолари яқиндан ёрдам бердилар, камчиликларимизни кўрсатдилар, уни тузатиш йўлларини дўстона айтиб бердилар.

Ғўзанинг ривожланишидаги кечикишни тугатиш йўлида бошланган умумхалқ кураши ҳозирги пайтда ўз натижасини кўрсатди. Июль ойида — ҳосилга-ҳосил қўшиш ойида белгиланган график бажарилди. Шу даврда ҳар бир туп ғўзада 8-10 тадан кўсак етиштирилди. Бу муваффақиятдан колхозчилар ҳам, механизаторлар ҳам мағрурланмадилар. Бундан кейин ҳам астойдил ишлажакларини ва август ойида ҳар туп ғўзада 12-13 тадан кўсак бўлишини таъминлаш учун меҳнатга отландилар.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг август ойида ғўза парваришини ўтказиш тўғрисидаги қарорини қишлоқ меҳнаткашлари ўртасида муҳокама қилиб чиққач шу ой давомида қандай тадбирларни амалга ошириш зарурлигини белгилади.

Бу тадбирлардан бири — **900 гектар ердаги ғўзани барги орқали фосфор билан озиқлантириш 5 августгача тўла бажарилди.** Бу соҳада бизга граждан Ҳаво Флотининг учувчилари катта ёрдам бердилар. Иккинчи тадбир, **ғўзани чеканка қилиш ҳам белгиланган муддатда сифатли ўтказилди.** Бу йил чеканкани табақалаб ўтказганлигимиз яхши натижа бераётир. Чеканка қилинган ғўзаларнинг шохи яхши ривожланмоқда ва кўсаги тез тўлишаётир.

Ҳосилга-ҳосил қўшиш ойлигида ўтказиладиган учинчи тадбир **барча майдондаги ғўзаларга қўй қийини сувга ивитиб оқизиш ҳам шу кунларда ўтказилмоқда. Шарбат берилаётган ғўзаларимизнинг ҳосил тугиши бундан 15-20 кун илгаридагига қараганда анча яхшиланди.**

Пахтакорларимиз ғўза парваришини август ойида ҳам қизғин давом эттириб илгариги мажбуриятга қараганда ғўза тупларида кўпроқ ҳосил етиштириш реал эканлигини кўрсатмоқдалар.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти илғор бригадаларнинг ташаббусини қўллаб-қувватлаш билан бирга барча бригада ва звеноларда ҳам ишни бундан кейин янада яхшилаб, **қўшимча мажбурият— яъни гектаридан илгариги 28 центнер ўрнига 40 центнердан ҳосил етиштириш тўғрисидаги қўшимча мажбуриятни қабул қилди.** Комил Ҳайдаров, Фармон Суяров, Жамолхон Латипов ўртоқлар бошлиқ бригада аъзоларининг қўшимча мажбурият олиш тўғрисидаги ватанпарварлик ташаббуси ҳар бир кишини ғайратлантириб юборди. Бу бригадалар ўртача 40-45 центнердан ҳосил олишни мўлжалламоқдалар ва бу мажбуриятни амалда шараф билан бажариш учун ғўза парваришини қизғин давом эттирмоқдалар.

Мўл ҳосил учун курашда механизаторларнинг хизмати ғоят катта эканлигини алоҳида қайд қилиш керак. Механизаторларимиз далаларимизда фидокорона меҳнат қилиб бизнинг ташаккуримизга сазовор бўлмоқдалар.

Ғўзани ҳар қандай ҳашаротлардан сақлаш мўл ҳосил етиштиришда ҳал қилувчи шартлардан бири. Химизатор Раимқул Каримов бошлиқ зараркунандаларга қарши кураш бригадаси бир туп ғўзанинг ҳам зарарланишига йўл қўймаслик учун кураш олиб бораётирлар. Колхоздаги қўл аппаратлари ва ОДН ҳамма вақт ишга тахт ҳолда туради. Заҳарли дорилар зарур миқдорда келтириб қўйилган ва уларни қайнатиш химизаторнинг ҳамда колхоз агрономининг назорати остида ўтказилади.

Шу кунларда ғўзани кеча-кундуз қондириб суғораётган азамат сувчиларимизнинг меҳнати тўғрисида гапириб ўтиш керак. Улар сув камчил бўлган бу йилги шароитда алоҳида маҳорат кўрсатмоқдалар. Ҳозир колхозда сувчилар сони кўпайтирилди. Кеча-кундуз ғўза суғоришда 96 киши ишламоқда. Сафарали Қўзиев, Зиёдулла Убайдуллаев сингари уста сувчиларни қишлоғимизда ҳамма ҳурмат қилади.

1225 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш тўғрисида қўшимча мажбурият олган пахтакорларимиз ғўза парваришини пахта очилгунча қизғин давом эттирадилар, ўз сўзларининг уддасидан чиқиш учун биртан, бир жон бўлиб меҳнат қиладилар.

Қишлоғимиздаги ҳар бир киши янги социалистик мажбуриятни шараф билан бажариш учун астойдил курашмоқдалар. Бу —Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 40 йиллигига бизнинг муносиб совғамиз бўлади.

Ўзаро мусобақа яхши натижалар бераётир

М. ХАТАМОВ,
колхоз партия ташкилотининг секретари

Колхоз партия ташкилоти ҳали чигит экиш бошланмасдан олдиноқ колхоз правлениеси билан маслаҳатлашиб қайси бригада қайси бригада билан, қайси звено қайси звено билан мусобақа боғлашини белгилаб чиқди. Мусобақадошлар ўртасида пахтадан мўл ҳосил етиштириш юзасидан шартномалар тузилди. Ҳар бир колхозчи, звено, бригада бошлиғи ана шу шартномада кўрсатилган тадбирларни бажариш учун астойдил ишга киришди. Бу шундай натижа бердики биз барча пахта майдонини экишга сифатли тайёрлай олдик, чигит экиш эса қисқа муддатда ўтказилди.

Шундан кейин шартномадаги иккинчи шарт, яъни чигитни бир текис ундириб олиш кучайтириб юборилди. Кўкламда бўлган ноқулай об-ҳаво шароити туфайли чигитни ундириб олишда бирмунча қийинчиликлар туғилди. Колхозчилар механизаторлар билан астойдил ҳамкорликда ишлаб, ана шу қийинчиликни матонат билан енгдилар ва барча майдонларда чигитни бехато ундириб олдилар. Ғўза парвариши бошланган биринчи кунларданоқ мусобақа янада кучайтириб юборилди. Колхозчилар ғўзани ўтдан тозалаш, сифатли чопиқ қилиш, озиқлантириш, суғоришда ўзаро мусобақалашиб ишлаб, берилган кундалик топшириқларни тўла ва ошириб бажаришга эришдилар.

Биринчи даврда ғўзаларнинг ривожланиши кўнгилдагидек бўлмади. Шунда колхоз партия ташкилоти правление билан биргалашиб барча пахтакорларга мурожаат қилди. Бу мурожаатда ғўзанинг ривожланишидаги кечикишни қисқа муддатда тугаллаш ва шу йўл билан ҳар бир туп ғўзада мажбуриятга яраша ҳосил бўлишини таъминлаш алоҳида таъкидланган эди.

Шу нарса қувонарлики, қишлоқнинг каттадан-кичиги бу мурожаатни қўллаб-қувватладигина эмас, ёшлар ҳам, кексалар ҳам мўл ҳосил етиштириш учун курашда фидокорона меҳнат қилдилар. Ғўза июнь ойи ва июлнинг биринчи ярмларида ўсишдан ва ривожланишдан қолаётган бўлса, парвариш кучайтирилгандан кейин у яхши ўсди, ривожланди.

Колхоз партия ташкилоти мусобақани кучайтириш ва ҳар бир кишининг унумли ишлашини таъминлаш учун дала шийпонларида пахтакорларга қулай шароит яратиб беришга ҳаракат қилди. Дам олиш учун чиққан колхозчилар ва механизаторлар овқатланиб бўлгач, дала шийпонида ҳар турли газета ва журналларни ўқий оладилар. Бундан ташқари дала шийпонларида ўн кунда бир марта «Жанговар варақа» чиқариб турилди, илғорлар тажрибаси кенг пропаганда қилинди.

Агитаторлар колхозчи ва тракторчиларни астойдил ишлаб, областимиз бўйича давлатга 500 минг тонна пахта етиштириб бериш ишига муносиб ҳисса қўшишга чақирадилар. Шу билан бирга улар колхозчилар ўртасида ҳар турли темаларда суҳбатлар ўтказиб турадилар.

Бригада ва звенолар ўртасидаги социалистик мусобақа яхши натижалар бермоқда. Ғўза тупларида ҳосил мўл бўлаётир. Биз мусобақани бундан кейин ҳам қизғин давом эттирамиз ва ҳосилнинг мўл бўлишини таъминлаймиз.

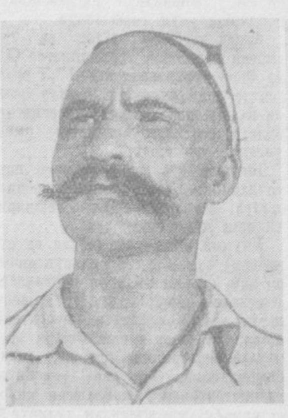

12-бригада бошлиғи Фармон Суяров, сувчи Зиёдулла Довронbackовлар тўғрисида гап борганда, булар ўз ишининг моҳир усталари, деб таърифланади. Ўртоқ Суяров ўз бригадасига ишнинг кўзини билиб раҳбарлик қилаётганлиги учун ҳар йили ҳам ҳосил мўл бўлади. З. Довронов суғораётган ғўзалар эса доим барқ уриб ўсади ва серҳосилли бўлиб етилади. **Суратда** (чапдан ўнгга): бригада бошлиғи **Ф. Суяров**, сувчи **З. Довронов** ўртоқлар.

В. Салов фотолари.

Механизаторлар ўз сўзларининг устидан чиқади

М. МИРАЛИМОВ,
бригада механиги

Колхозда иккита трактор бригадаси бор. Шундан биттасига мен механиклик қиламан. Шу иккита трактор бригадасида универсалнинг ўзидан 18 та. Колхоз правлениеси бу йил 700 гектар ердаги ғўзани узунасига ва кўндалангига культивация қилинишини айтди. Биз, механизаторлар бу катта вазифани бажаришда ўз зиммамизга масъулиятли иш юкланганлигини тўла тушунар эдик. Шунинг учун ғўза ҳали ёшлигидаёқ катта майдонларда механизация билан ягана қилишнинг сифатли ўтказилишига, кейиндан кўндалангига ишлаш қулай бўлишига ҳаракат қилдик.

Механизаторларнинг бирдамлик билан қилган меҳнати ўзининг яхши натижасини берди. Кўндалангига кесилган 700 гектар ердаги ғўза мана ҳозирга келиб мўл ҳосилли бўлиб ривожланмоқда.

Мен бошлиқ трактор бригадасига 769 гектар ер ажратилган. Шу майдондаги ғўзани беш марта узунасига ва икки марта кўндалангига культивация қилиб чиқдик. Айрим майдонлардаги ғўза эса учинчи марта кўндалангига ишланди.

Бригадамиз тракторчилари шу кунларда ҳам, яъни ғўза шохлари бир-бирига киришиб тракторнинг юриши қийинлашиб қолган пайтда ҳам ғўза қаторларини юмшатиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Колхозимизда бўлганидек биз хизмат қилаётган участкада ҳам ҳали ўсишдан, ривожланишдан бирмунча кечикаётган ғўзалар бор. Биз шу ғўзаларни то пахта очилгунга қадар культивация қилишни давом эттирамиз ва шу кунларда энг яхши деб ҳисобланган ғўзага етказиб олиш учун курашамиз.

Колхозда пахтакорлар ҳурматига сазовор бўлаётган универсалчилар кўп. Рисқул Ҳасанов, Донабой Шукуров, Муҳитдин Исомуддинов каби универсалчилар шу қишлоқда туғилиб, ўсиб техникани ҳар тарафлама пухта эгаллаган фидокор механизаторлардир. Улар ҳар йили ҳам пахтадан мўл ҳосил етиштиришда астойдил курашадилар.

Бу йил ноқулай об-ҳаво туфайли ғўзанинг ривожланиши бирмунча кечикаётган экан, биз механизаторлар пахтакорлар билан биргаликда астойдил меҳнат қилиб ана шу кечикишни тугатиш ва колхоз бўйича гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш тўғрисидаги қўшимча мажбуриятнинг шараф билан бажарилишига муносиб ҳисса қўшиш йўлида астойдил ишлаймиз.

Ўтган йилдагидек бу йил ҳам кўпгина майдондаги пахта машина билан териб олинади. Шунинг учун ғўза парваришини қизғин давом эттириш билан бирга пахта териш машиналарини мавсумга тайёрлаш ишларини ҳам амалга оширамиз.

Механизаторлар ғўза зараркунандаларига дори сепиш, ғўзани барги орқали фосфор билан озиқлантиришда ҳам берилган топшириқни тўла бажариш учун курашмоқдалар. Биз техникадан тўла ва унумли фойдаланиб, мўл ҳосил етиштиришга муносиб ҳисса қўшиш тўғрисидаги ўз сўзимизнинг устидан чиқамиз.

Сув—ғўзанинг қони

Мен бир неча йилдан бери сувчи бўлиб ишлайман. Шу даврда маълум бўлдики, ғўзани талабига қараб ўз вақтида қондириб суғориш ҳосилни оширишда катта роль ўйнар экан Мен ва колхозимиздаги бошқа сувчилар шу шартга тўла амал қилаётганимиз учун ҳосил мўл бўлаётир

Бу йил сув бирмунча камчил бўлмоқда Демак, сувчининг иши анча мураккаблашган. Ҳар бир томчи сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш зарур Мен ишлаётган бригадага ажратилган сувни сира исроф қилмаслик учун ҳамма сувчилар бирдамлик билан курашмоқдалар Бригадамизнинг аъзолари август ойида ғўзани суғориш муҳим аҳамиятга эга эканлигини тўла тушуниб сувчилар ишидан контроллик қилиб турадилар Мен сувчи бўлиш билан бирга звенога ҳам бошчилик қилмоқдаман Звеномиз аъзолари бу йил 35 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилганлар Ғўза парваришини сифатли ўтказиш билан бирга суғоришни кеча-кундуз уюштириб, янги мажбуриятни бажариш учун астойдил курашамиз

С. ҚЎЗИЕВ.
3-бригаданинг сувчиси.

Орият

Момақалдироқнинг даҳшатли гумбирлаши деразаларни зириллатиб юборди, раис чўчиб уйғонди. У деразанинг бир табақасини очиб ҳовлига қараган эди, шамол унинг юзига муздек ёмғирни келтириб урди. Ёмғир чунон ёғаётган эдики, гўё челаклаб қуяётибди.

Раис кийиниб ташқарига чиқди. Тонг ёришиб келаётган эди. Идора йўлида раисга агроном, парторг, бригада механиклари дуч келишди. Уларнинг юзида ҳам ташвиш аломати.

— Ёмон бўлдику, — деди раис. У, бу сўзни бир кишига эмас атрофдаги одамларга айтган эди.

— Ҳаммаёқни ойнакўл қилиб юборди, — кимдир безовталаниб деди.

— Менимча ҳозир ҳамма бригадирларни йиғсак, — деди раис ўз кабинетига киргач, — бороналар тезроқ тайёрланмаса ер сополдек қотиб кетиб чигитни эзиб ташлайди.

Бошқа активлар ҳам раиснинг фикрига қўшилишди. Колхоз қоровули от миниб бригадирларни чақиргани кетаётган эди уларнинг ўзлари ҳар чеккадан келиб қолишди. Ерга чигит экиб қўйган деҳқон хотиржам ухлай олармиди?!

Маслаҳат мажлиси ярим соатча давом этди. Икки кун ичида ҳамма бороналар — уловга, тракторларга тиркаб ишлатиладиган бороналар тахт қилиб қўйилсин, деган қарорга келинди.

— Яхшиям ўша кезларда шундай қилган эканмиз, — дейди раис, — нақ бўлмаса ишимизнинг чатоғи чиқарди. Селдан кейин кун чунон исиб кетдики, кечқурунок ер селгиб қолди. Эртасига тушдан кейин ерларимизга борона солиб юбордик. Балли одамларимизга — ёшу-қари ишга баравар ёпишди. Чигитни-ку бир амаллаб ундириб олдик, ундан кейинги ўтни айтмайсизми, бугун чопиб чиқсак эртасига яна чопмагандек ўт босиб қолаверди.

— Колхозчиларга мурожаат қилдик, раис сўзида давом этди. Ўт ғўзанинг ашаддий душмани, деб. Бу сўз каттадан-кичикка етказилди. Ўтга ҳужум бошланди. Тўғри, орадан 10-15 кун ўтмай ғўзамизни ўтдан тозалаб олдик. Худди шу паллада колхозга андижонликлар келиб қолди. Улар ҳам бизга катта ёрдам беришди. Пахтачиликда ишлаб, шу касб туфайли бой-бадавлат бўлаётган кишилар эмасми, ҳамма далага отланди. Қарияларга бир нима деганимы, йўқ, улар ҳам ўзлари далага чиқиб ўғил-қизларининг ёнбошида туриб ишлашди. Отахонлар, онахонлар билишарди-да, план тўлмай қолса ўзларининг фарзандлари ерга қарашини. Ғўзани ўтдан чиқаришга чиқардигу, лекин уни ўт анча эзиб қўйган экан. Қайси бригадага бориб қарасак ғўза бир текис униб турибди, аммо нимжон, рангги сарғимтил. Агрономлар, уста пахтакорлар билан маслаҳатлашиб дарҳол ерга минерал ва маҳаллий ўғит аралашмасини солдик ва кетма-кет чуқур эгат очиб сувни жилдиратиб тарадик. Ўғит еган, мириқиб сув ичган, энг зарури куёш нурида қизиган тупроқ ғўзани ўзига келтириб қўйди. Ғўзамизнинг ранги яхшиланган сари биз ҳам ишни яхшилайбердик. Ғўзани шу зайлга келтиргунча унча-мунча қийналмадик. Лекин, мана ҳозир, ғўзаларимиз шовдир-шовдир кўсак олганда шунча қилган меҳнатимизнинг ҳордиғи чиқди.

Раис шу вақтгача қилинган ишлар тўғрисида сўзлар экан, дастлабки пайтда кишилар ўртасида бўлган ишончсизлик ҳақида ҳам гапирди. Баҳорнинг қийин келганлиги, чигитнинг униши кечикканлиги, ғўзанинг ривожи паст бўлганлигини кўрган кишилар безовталаниб бу йил мажбуриятимизни бажара олармиканмиз, йўқми деб ташвишланишарди. Улар юракдаги ташвишни зўр ирода билан улоқтириб ташлашди ва бутун эътиборни ғўза парваришини яхшилашга қаратишди. Колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг мурожаатидан кейин ҳар бир киши, мажбуриятимизни албатта бажарамиз, деб аҳд қилди. Мажбуриятни бажариш тўғрисида гап борганда колхоз раҳбарлари ўтган йили кўрсатилган зўр ҳурматлар, мукофотларни эслашарди. Ахир бир неча киши орден, медаллар билан мукофотланди. Колхоз раисига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвон берилди. Катта мукофотга яраша иш қилиш зарурлигини ҳамма биларди. Пахтакорлар, механизаторлар қалбидаги орият ҳамма нарсадан зўр келди. Иш кун-сайин кучайган сари ғўзанинг бўйига бўй қўшилди. Июнь ойининг иккинчи ярмигача 10-15 кун кейинда қоляпти деб, ҳисобланган ғўзалар июль ойининг биринчи ўн кунлигида ростмана ғўзаларга етказиб олинди.

Ҳозир, ҳосилга-ҳосил қўшиш давом эттирилаётган, ҳар бир киши кўсакни кўпайтириш, уни семиртириш учун курашаётган пайтда шу вақтгача қилинган ишларнинг самараси кўзга яққол ташланиб турибди. Энди, ҳосил кўзга кўриниб қолганда шунчалик меҳнат қилган кишиларнинг бирма-бир санаб ўтиш кўнгилли:

Баҳорнинг изғиринида, ёзнинг иссиғида далага чиқиб кўмаклашган отахонлар, онахонларга мана бугун қишлоқнинг ҳаммаси чин кўнгилдан раҳмат демоқда. Уларнинг ўзлари ҳам хурсанд. Чунки ғўзада кўсак кўп, ҳосил мўл бўляпти.

Катта-катта майдонларда ғўзани узунасига, кўндалангига культивация қилиб экинга ривож берган, ҳосилни кўпайтирган механизаторлардан ҳамма миннатдор. Ахир шулар куёш яллиғида дала кезиб меҳнат қилганлар. Ризқул Хасанов, Донабой Шукуров, Муҳиддин Исомиддиновлар чигит экишдан тортиб то шу кунгача пўлат отларидан тушганлари йўқ. Улар ҳосил мўл бўлса ўзлари ҳам, пахтакорлар ҳам шоншараф эгаси бўлишини яхши биладилар.

Пешқадам бригадирлар бу йилги шароитда моҳирлик билан раҳбарлик қилиб, ўз участкаларини ҳамма вақт илғор бўлиши учун курашдилар ва мақсадга эришдилар. Комил Ҳайдаров, Фармон Суяров, Жамолхон Латипов сингари бир неча йиллардан бери бригадага бошчилик қилиб келаётган азаматлар бу йил ҳам ишни яхши бошқармоқдалар. Шулар бошлиқ бригадаларнинг ҳар туп ғўзасида ҳозирнинг ўзида 10-12 тадан тўқ кўсак бор. Эришилган муваффақият билан мағрурланмаслик шу бригада бошлиқларида бўлгани сингари улар раҳбарлик қилаётган колхозчиларга ҳам мансуб. Шунинг учун бу бригадаларда ғўза табақалаштириб парвариш қилинмоқда ва талабига қараб кеча-кундуз қондириб суғорилаётир.

Юз гектар пахта майдонига эга бўлган бригаданинг бошлиғи Фармонқул Суяров билан суҳбатлашдик. У илгариги мажбурият 25,5 центнердан эди, деб айтди.

— Ҳозирги мажбуриятларингиз қандай?

— Ғўзамизнинг аҳволига қараб 30,5 центнердан, яъни илгариги мажбуриятимизга қараганда гектарига 4,5 центнердан ошириб пахта беришга қарор қилдик.

Жамолхон Латипов, Комил Ҳайдаров ўртоқлар бошлиқ бригадалар ҳам қўшимча мажбурият олдилар. Шу ватанпарварларнинг ташаббусини кўпчилик маъқуллади. Колхоз илгари 28 центнердан ҳосил берадиган бўлса ҳозир 40 центнердан пахта беришни ўз зиммасига олди ва шу янги мажбуриятни бажариш учун барча куч сафарбар этилди.

Бу ерда ҳам ҳар бир колхоздаги сингари уста, миришкор сувчилар бор. Улар ўзлари ишлаётган ернинг «тили»га жуда тушуниб олганлар. Қайси ердаги ғўза қачон сув ичишини, сув далада қанча муддат бўлишини биладилар. Шунинг учун ҳам илғор сувчилар ишлаётган даладаги ғўза сувдан чиққандан кейин ҳосилини кўпайтиради. Бизга Сафарали Қўзиев, Зиёдилла Убайдуллаев сингари уста сувчиларнинг номини айтиб беришди. Улар билан кўришмасдан олдин, бу сувчилар анча кексайиб, сув қуйиш йўлини беш бармоқдек билиб олган бўлса керак, деган хаёлни қилдик. Ваҳоланки Сафарали ҳам, Зиёдилла ҳам энди 30-35 ёшга киришибди. Ёш сувчилар кексалардек ер «тили»ни билиб сув қуяётганлигига қойил қолдик. Шунда раис:

— Колхозимизнинг ўзи ҳам ёш, янги ерга кўчиб келганимизга ҳали ўн йил бўлгани йўқ. Шунинг учун ҳам сувчи, универсалчиларимиз ёшлардан, ёш бўлса ҳам кўпни кўрган, далада, меҳнатда пишиган ёшлардан.

Янги ерлардан йил сайин мўл ҳосил етиштириб, азамат кишилари шон-шараф эгаси бўлаётган бу қишлоқдан қайтганимизда кеч кириб келаётган эди. Кун бўйи фидокорлик билан ишлаган, катта мақсад йўлида ҳамма вақт ҳам ишлаб чарчамайдиган азаматлар ўз уйларида, дала шийпонида, колхознинг катта боғидаги гулзор ўртасида қурилган шийпонда ҳордиқ чиқариб ўтиришарди. Радио карнайидан эшитилиб турган ёқимли музика уларга завқ бахш этарди.

«Коммунизм» номи билан аталувчи бу колхознинг пахтакорлари ва механизаторлари коммунизм қуриш ишига кичик бўлса ҳам ҳисса қўшаётганликларини билиб ўзларини бахтиёр ҳисоблашарди. Колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсунбой Латипов бу йил ҳам пахтамиз мўл бўлади, она-Ватанга 40 центнердан пахта етиштириб берамиз, деди. У, бу сўзларни ишлаб чарчамайдиган пахтакорлар ва механизаторларга суяниб айтган эди.

С. МАҲКАМОВ.

Культивацияни давом эттираман

Шу йил баҳорда механизаторларнинг мажлиси бўлиб, шунда ҳар бир киши ўз зиммасига мажбурият олган эди. Мен минг гектар ердаги ғўзани ишлаб бериш тўғрисида сўз берган эдим. Бу ишни муваффақиятли бажариш мақсадида ғўзанинг биринчи парвариши бошланган кунларданоқ трактордан тўла ва унумли фойдаланишга, кундалик нормани ошириб бажариш билан ишнинг юқори сифатли бўлиши учун курашдим. Ҳозир мен ишлаган бригаданинг ҳар туп ғўзасида 11-12 тадан тўқ кўсак бор

Шу даражада ҳосил етиштиришга мен ҳам ҳисса қўшганлигим учун хурсандман. Бригада аъзолари айрим пайкалларда ғўза парваришини сентябргача давом эттириш кераклигини айтдилар. Мен уларнинг ана шу топшириғини бажариш учун шу кунларда ҳам культивацияни давом эттирмоқдаман. Бу, ҳосилни кўпайтиришга катта ёрдам бераётир. Мен ишлаётган бригадада гектаридан 35-центнердан ҳосил етиштирилишини таъминлаш учун бундан кейин ҳам астойдил ишлайман.

Н. ҚУШМАТОВ,
универсалчи.

Чегара дарёларидан фойдаланиш тўғрисида Совет-Эрон ахбороти

ТЕҲРОН, 12 август. (ТАСС). Томонлар шу йил 13 августда Москвада ва Теҳронда эълон қилинади, деб келишган Эрон-Совет қўшма ахборотининг тексти қуйида босилади:

«Аракс ва Атрек дарёларининг чегара участкаларидан суғориш ва электр энергияси ҳосил қилиш мақсадида тенг ҳуқуқлилик асосида ва биргаликда фойдаланиш юзасидан дастлабки проектларни тузиш тўғрисида СССР билан Эрон ўртасида битим имзоланганлиги ҳақида Совет-Эрон ахбороти.

1957 йил 11 августда, яъни 1336 йил 20 мордада Теҳронда Аракс ва Атрек дарёларининг чегара участкаларидан суғориш ва электр энергияси ҳосил қилиш мақсадида тенг ҳуқуқлилик асосида ва биргаликда фойдаланиш юзасидан дастлабки проектларни тузиш ҳақида СССР билан Эрон ўртасида битим имзоланди.

Аракс ва Атрек дарёларининг чегара участкаларидаги сув ва энергетика ресурсларидан суғориш ва электр энергияси ҳосил қилиш мақсадида биргаликда фойдаланишнинг мақсадга мувофиқ эканлиги тўғрисидаги идея 1956 йил ёзида Москвада Совет ҳукуматининг раҳбарлари билан Эрон шоҳаншоҳи ўртасида бўлган суҳбатлар вақтида вужудга келган эди.

Бу идеяни ривожлантириш юзасидан Совет мутахассислари мазкур чегара дарёларидан комплекс равишда фойдаланишнинг асосий принциплари дастлабки тартибда баён этилган техника баёнотини ишлаб чиқдилар. Бу баёнот Эрон ташкилотлари томонидан ўрганиб чиқилгандан кейин биринчи навбатдаги ишларни биргаликда ўтказиш тўғрисида конкрет музокаралар бошлаш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Бу масала юзасидан музокаралар олиб бориш учун шу йил май ойида В. Д. Иванов (раҳбар), Л. М. Босовский, Д. В. Солимбеков ва А. С. Кожевниковлардан иборат совет экспертлари делегацияси Теҳронга келди.

Музокараларда Эрон томонидан А. Баёний (раҳбар), Г. Ташаккурий, П. Ахи ва Г. Маҳдавийлардан иборат эрон экспертлари делегацияси қатнашди.

Тўла ҳамжиҳатлик вазиятида, дўстлик ва амалий ҳамкорлик шароитида ўтган бу музокаралар вақтида томонлар Аракс ва Атрек дарёларининг чегара участкаларидаги сув ресурсларидан фойдаланиш соҳасида биринчи навбатдаги қидириш ва проектлаш ишларига доир масалаларни қараб чиқдилар ҳамда бу ишларни биргаликда бажариш программасини ишлаб чиқдилар.

Дастлабки ҳисоблар шуни кўрсатдики, Аракс дарёсида тўғонлар қурилиши Озарбайжон ССР территориясида 62,5 минг гектар ерни ҳамда Эрон территориясида ҳам шунга баравар келадиган майдонни суғоришга имкон беради.

Ирригация каналларининг қуйилиш жойларида анча қувватли гидростанциялар каскади қуриш проекти тузилади, бу гидростанцияларнинг энергияси СССР ва Эроннинг ёндош районлари эҳтиёжларини қондириш учун сарфланади.

Атрек дарёсида тўғон ва сув омбори қурилиши Туркманистон ССР ва Эрон территориясида 17,5 минг гектар ерни суғоришга имкон беради ва шу жойда электр энергиясига бўлган эҳтиёжни қондириш имкониятини туғдиради.

Битимда аралаш совет-эрон партияларининг ҳар иккала дарёнинг чегара участкаларини текшириб чиқиши кўзда тутилади.

Умумий иншоотлар (тўғон ва сув омбори) қуриш учун қидирув ишлари ҳам аралаш қидирув партиялари томонидан бажарилади. Бу иншоотларни қуриш юзасидан проектлаш ишларини совет ташкилотлари эрон мутахассисларининг иштироки билан бажарадилар. Ҳар бир томоннинг территориясидаги жойлашган иншоотларни қуриш юзасидан қидирув ва проектлаш ишлари ўша томоннинг кучлари билан бажарилади.

Битимда ҳар иккала чегара дарёсининг сув ва энергетика ресурсларидан биргаликда фойдаланиш Совет Иттифоқи билан Эрон ўртасидаги дўстлик муносабатларини янада мустаҳкамлайди, деб ишонч билдирилди.

Битимни: Совет томонидан СССРнинг Эрондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Н. М. Пегов ва Эрон томонидан — Эрон қишлоқ хўжалик министри бригада генерали Г. Ахави имзоладилар.

Битимга илова қилинган қидирув ва проектлаш ишлари программасини ҳар иккала томоннинг юқорида кўрсатилган экспертлари делегациялари имзолади.

Битим имзолангандан кейин СССРнинг Эрондаги элчиси Н. М. Пегов ва Эрон қишлоқ хўжалик министри бригада генерали Г. Ахави нутқ сўзладилар. Улар ўз нутқларида Аракс ва Атрек чегара дарёларидан биргаликда фойдаланиш тўғрисида ҳар икки томон ўртасида эришилган битимнинг СССР билан Эрон ўртасида яхши қўшничилик дўстона муносабатларини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш учун муҳим аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтдилар.

Битимни имзолаш вақтида совет ва эрон делегацияларининг аъзоларидан ташқари қуйидагилар ҳозир бўлдилар:

СССР томонидан: СССРнинг Эрондаги савдо вакили П. П. Гордейчик, СССРнинг Эрондаги элчихонасининг маслаҳатчиси, А. Л. Воронин ва элчихонанинг масъул ходимлари Н. К. Тарасов, А. А. Новокрешченов, П. Г. Кузнецов, Д. М. Баранов ва бошқалар.

Эрон томонидан — Эрон ташқи ишлар министрлиги 2-сиёсий департаментининг директори А. Этесамий, информация ва матбуот департаментининг директори А. Рашидий, Эрон ташқи ишлар министрлиги шартнома-ҳуқуқ департаментининг директори А. Мирфендерески, Эрон делегациясининг ходимлари — делегация секретари П. Заимий ва таржимон С. Фавзи».

АҚШ АҲОЛИСИНИНГ СОНИ

НЬЮ-ЙОРК, 12 август. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентлигининг хабар беришича, АҚШ рўйхат бюроси 1957 йил 1 июлда АҚШнинг аҳолиси 171.200 минг кишидан иборат бўлганлигини эълон қилган.

Суратда: Москвадаги В. И. Ленин номли Марказий стадионда ёшлар ва студентларнинг VI Жаҳон фестивалининг ёпилиши. **Н. Раҳмонов ва В. Қошевой** фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

Дунё ёшларининг энг катта учрашуви

VI Жаҳон фестивали халқаро комитети матбуот конференцияси ўтказди

12 августда ёшлар ва студентлар VI Жаҳон фестивали халқаро комитетининг ялпи мажлиси бўлди. Программанинг турли қисмлари бўйича қуйидагилар ахборот бердилар: Кутс (Англия) фестивалдаги учрашувлар тўғрисида, Эктор дель Кампо Сильва (Чили) маданий программа тўғрисида, Биро (Венгрия) спорт мусобақаларининг якунлари ҳақида, халқаро студентлар союзи президенти Пеликан студентлар программасининг якунлари ҳақида ахборот берди.

Комитет фестиваль унга тайёргарлик кўришда қатнашган кўпгина ёшлар ташкилотлари ва бошқа ташкилотларнинг истакларига мувофиқ суратда муваффақиятли ўтди, деган хулосага келди.

Фестиваль халқаро комитетининг мажлисидан кейин матбуот конференцияси ўтказилди. Матбуот конференциясида совет ва чет эл журналистлари ҳозир бўлдилар. Улар VI Жаҳон фестивали тўғрисида сўнгги ахборот билан таништирилди. Бу ахборот халқаро комитетнинг ялпи мажлисида бу комитетнинг доимий комиссияси томонидан тақдим этилган эди.

Ахборотда таъкидлаб ўтилишича, халқаро комитет составида 53 мамлакатдаги ёшлар ташкилотларининг 154 вакили, фан, санъат, спорт арбоблари бор эди. Халқаро комитет ўз ишларини маҳкам ҳамкорликда амалга оширди. Ёшлар ташкилотлари, маданий ташкилотлар ва бошқа халқаро ташкилотлардан 22 таси фестивални қўллаб-қувватлади, уларнинг баъзилари эса байрамга ўз вакилларини юбордилар. Москвадаги учрашув ҳамма қитъалардан, турли социал системадаги мамлакатлардан келган ёшларнинг энг катта учрашуви бўлди. Аввалги фестивалларда бутунлай қатнашмаган ёки оз вакил юборган мамлакатларнинг кўплари VI фестивалга кўп сонли делегациялар юбордилар. Греция, Цейлон, АҚШ, Қора Африка мамлакатлари, Миср, Эфиопия, Афғонистон, Тунис ва ҳоказолар шундай мамлакатлардандир. Фестиваль бутун дунёда машҳур бўлган неча ўнлаб арбобларнинг эътиборини жалб этди. Бу арбоблар фестивалда шахсан ҳозир бўлиш ёки мактублар юбориш йўли билан фестиваль идеясини қўллаб-қувватлаганликларини билдирдилар.

Ёшлар Москвадаги учрашув программасида ўз манфаатларининг тўлиқ ифодасини топдилар. Ҳар бир учрашув ёшлар ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга ёрдам берди.

80 мамлакатдан келган 8 минг студентнинг иштироки билан бир жойда ижро этилган бундай бой программа ҳеч қачон бўлган эмас. Халқаро студентлар клуби, томонидан ўтказилган семинарларда, учрашувларда, конференцияларда қиз ва йигитлардан 96 минг киши қатнашди. Семинарларда машҳур олимларнинг иштирок қилганлиги бу семинарларнинг илмий жиҳатдан яхши натижа бериши ва муваффақият қозонишини таъмин этди.

Фестиваль халқаро комитети делегатларнинг фестивалда вақтичоғлик билан қатнашувлари учун совет ёшлари, Москва аҳолиси кўп иш қилганлигини алоҳида таъкидлайди. Чет эл ёшлари ҳамма ерда совет кишиларининг тинчликка ва ҳамжиҳатликка астойдил интилаётганликларини кўрдилар. Халқаро комитет фестиваль делегатларини яхши кутиб олганликлари учун Совет Иттифоқи ёшлари ва аҳолисига, совет фестиваль комитетига, Совет ҳукуматига 34 минг делегат номидан ташаккур изҳор қилди.

VI Жаҳон фестивали халқаро комитети қуйидагиларни айтади:

— Фестивалда қатнашган ва уни қўллаб-қувватлаган халқаро ташкилотлар тинчлик ва дўстлик йўлидаги олижаноб курашларини давом эттирсинлар, бошқа ташкилотлар ҳам биз билан биргаликда тинчлик йўлидаги ана шу катта юришда қатнашсинлар. Фестиваль ўтказишдек гўзал традиция ҳар бир йигит ва қизнинг қалбида яшамоғи керак.

Мухбирлар фестиваль халқаро комитети доимий комиссиясининг матбуот конференциясида қатнашган аъзоларига бир қанча саволлар бердилар. Бу саволларга С. К. Романовский (СССР). Жак Дени (Жаҳон демократик ёшлар федерацияси), Чинтамони Паниграхи (Ҳиндистон), Гросс Каррера Максимо (Аргентина), Эктор дель Кампо Сильва (Чили) жавоб қайтардилар.

Берилган саволлар фестивалга сарф қилинган маблағларга, фестивалнинг ёшлар ҳаракатини янада ривожлантириш учун қандай аҳамиятга эга эканлигига, Осиё ва Африка мамлакатлари ёшларининг фестивалдаги иштирокига баҳо беришга, дунёнинг турли мамлакатларидан келган йигит ва қизлар учрашувларининг натижаларига, бадиий конкурсларнинг якунларига тааллуқли эди.

Доимий комиссиянинг аъзолари батафсил жавоб қайтардилар. Улар фестивалда ўтказилган учрашувларнинг муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидладилар, делегатлар ўз юртларига қайтиб борганларидан кейин Москва фестивали тўғрисида, бу фестивалда ёшлар ташкилотларининг ҳамкорлиги учун янги имкониятлар очилганлиги ҳақида сўзлаб берадилар ва бу билан халқаро ёшлар ҳаракатининг ўсишига кўмаклашадилар, деб ишонч билдирдилар.

(ТАСС).

Ҳиросима фожиасининг такрорланишига йўл қўймайлик

Токиода митинг

ТОКИО, 12 август. (ТАСС). Бугун Токиода атом ва водород қуролини тақиқлаш учун курашга бағишланган халқаро учинчи конференция очилади. Япония пойтахтига жаҳондаги 20 дан ортиқ мамлакатнинг делегатлари келди.

Конференция очилиши арафасида Токиода ядро қуролини тақиқлаш учун курашга бағишланган умумшаҳар митинги бўлди. 15 мингдан кўп киши сиғадиган зал одамлар билан лиқ тўлди. Митингга Япония жамоат ташкилотларининг вакиллари, пойтахт меҳнаткашлари ва мамлакатнинг турли шаҳарлари ҳамда префектураларидан делегатлар келди. Митинг қатнашчилари орасида халқаро конференцияда иштирок этиш учун Токиога келган чет эл делегатлари ва кўп халқаро ташкилотларнинг вакиллари ҳам бор эди. Ядро қуролини тақиқлаш учун кураш Миллий кенгашининг бош секретари Каору Ясуи митинг қатнашчиларини табриклаб қисқа нутқ сўзлади. Бир қанча чет эл делегацияларининг вакиллари ҳам табрик нутқлари сўзладилар.

Америка делегациясининг аъзоси Гретчен Тутхилл атом уруши тайёргарлигига қарши, ўзгаларнинг территорияларидаги ҳарбий базаларни тугатиш учун, бутун дунёда тинчлик учун кураш олиб бориш зарурлигини айтди.

Совет делегациясининг раҳбари И. А. Каиров сўзга чиққанда митинг қатнашчилари уни гулдурос овация билан кутиб олдилар. И. А. Каиров Япония халқига Совет Иттифоқи халқидан салом топшириб, бундай деди: совет халқи ва совет давлати ажал қуроли бўлган ядро қуролини ишлаб чиқаришни ва уни синашни тўхтатишни талаб қилмоқда. Келинг, ҳамма ўзга территориялардан ўз қўшинларимизни олиб чиқиб кетайлик ва бу мамлакатларнинг халқларига дам олиш ва бемалол, тинч меҳнат билан шуғулланиш имкониятини берайлик. Келинг, биргаликда коллектив хавфсизлик системасини вужудга келтирайлик ва ҳар хил ҳарбий гуруҳларни, блокларни ва иттифоқларни тугатайлик. Бугунги учрашувимиз ер юзида дўстлик ва тинчликни мустаҳкамлашга хизмат қилсин.

Шунингдек Ҳиндистон, Хитой Халқ Республикаси, Австралия, Ғарбий Германия делегатлари ҳам митинг қатнашчиларига қарата нутқ сўзладилар.

Бу нутқларнинг ҳаммасида халқларнинг якдил чақириғи — Ҳиросима фожиасининг такрорланишига йўл қўймайлик, деган чақириқ эшитилди.

Митинг охирида залда Японияда жуда машҳур бўлиб қолган қўшиқ — «Атом бомбаси ташланишига йўл қўймаймиз» деган қўшиқ янграйди. Залдагиларнинг гулдурос қарсаклари остида япон болалари конференция делегатларига гулдасталар тақдим этадилар.

Хитой кооператорлари делегациясининг Ўзбекистонда бўлиши

Центросоюз правлениесининг таклифига мувофиқ таъминот-савдо кооперативлари умум Хитой союзининг раҳбари Чжан Ти-лун бошчилигида Совет Иттифоқига келган Хитой Халқ Республикаси кооператорлари делегацияси Ўзбекистонда икки кун меҳмон бўлди.

Меҳмонлар республика матлубот кооперациясининг фаолияти билан танишиш билан бирга Ўзбекистонда пахта тайёрлаш ишларининг ташкил қилиниши билан ҳам қизиқдилар. Хитой Халқ Республикасида бу ишлар таъминот-савдо кооперативлари томонидан бажарилади. Делегация аъзолари Қибрай пахта тайёрлаш пунктида ва Охунбобоев номидаги Тошкент пахта заводида пахтани қабул қилиш, жойлаш ва саноат йўли билан қайта ишлаш практикасини, меҳнатни кўп талаб этадиган ишларни механизациялаш соҳасида тўпланган тажрибани, пахтани қуритишнинг самарали методларини ўргандилар.

Хитойлик кооператорлар Ўзбекистон пахта далаларида қўлланилаётган ва муттасил мўл ҳосил олишга имкон бераётган агротехникага ҳам катта эътибор бердилар. Улар бу ҳақда олимлар, колхоз ишлаб чиқариш мастерлари билан суҳбатлашдилар. Улар Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози билан танишиш вақтида кўпгина фойдали нарсаларни кўрдилар. Колхоз раиси, яқиндагина Хитой Халқ Республикасига бориб келган Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Матқобулов делегация аъзоларига янги агротехника усуллари тўғрисида, чигитни квадрат-уялаб экишнинг афзалликлари тўғрисида гапириб берди. Меҳмонлар колхоз далаларида ғўзанинг трактор культивациясини томоша қилдилар.

Хитой кооператорларини Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раиси С. К. Камолов қабул қилди ва уларга республика халқ хўжалигининг ва маданиятининг ривожланиши тўғрисида гапириб берди. Суҳбат вақтида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Ё. С. Насриддинова ҳозир бўлди.

Хитой кооператорлари делегацияси 13 августда Тошкентдан Москвага самолётда учиб кетди. (ЎзТАГ).

Бразилиянинг бир группа жамоат арбоблари Тошкентга келди

Бразилия Сан-Пауло штати қонун чиқарувчи мажлисининг бир группа депутатлари 13 августда Москвадан Тошкентга келди. Депутат Абрео Содре бошчилигидаги бу группа аъзолари ёшлар ва студентларнинг VI Жаҳон фестивалининг фахрий меҳмони бўлдилар.

Бразилиянинг жамоат арбоблари Тошкентда бўлган биринчи кунда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида бўлдилар, унда республика Олий Совети доимий комиссияларининг аъзолари билан учрашдилар. Меҳмонлар дўстона суҳбат вақтида Ўзбекистон ССРнинг давлат тузилиши, республика экономикаси ва маданиятининг ривожланиши билан қизиқдилар. Суҳбат вақтида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Ж. И. Илҳомова, республика Ташқи ишлар министри Ғ. С. Султонов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Ташқи ишлар комиссиясининг раиси Р. Ғ. Ғуломов, Чет эллар билан маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамияти правлениесининг раиси Ш. К. Ширинбоев, Тошкент Халқ хўжалиги кенгашининг раиси Э. Э. Эгамбердиев, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси М. Т. Турсунов ҳозир бўлдилар.

Бразилиялик жамоат арбоблари Ўзбекистонда бир неча кун турадилар. (ЎзТАГ).

Буюк Ҳиндистон мустақиллигининг 10 йиллиги

Катта ёки кичик ҳар бир халқнинг тарихида унинг тараққиётида янги йўл бошланганлигидан дарак берувчи кунлар бор. 1947 йил 15 август — Ҳиндистон ва Покистоннинг мустақиллиги куни улуғ ҳинд халқининг ва Покистон халқининг тарихида ана шундай кун деб ҳисобланади. Жаҳон жамоатчилиги ана шу буюк воқианинг ўн йиллигини нишонламоқда.

Ҳинд халқи ўз озодлиги ва миллий мустақиллигини курашиб қўлга киритганига қадар узоқ ва машаққатли йўл босиб ўтди. Англиялик мустамлакачиларнинг Ҳиндистонда икки аср давом этган ҳукмронлиги натижасида ўн миллионларча ҳиндларнинг қони тўкилди, улар азоб-уқубатларга дучор қилиндилар ва очликдан ўлишга маҳкум этилди. Жаҳон маданияти ҳазинасига жуда қимматли ҳисса қўшган буюк мамлакат келгиндилар томонидан мустамлакачиликнинг энг мудҳиш маконларидан бирига айлантирилган эди. Британиялик босқинчилар бир вақтлар сурбетларча гапириб, Ҳиндистон Англия учун фақат бир ўлжадир, деб эътироф этган эдилар.

Ҳинд халқининг мустамлакачилик зулмидан озод бўлиш учун инглиз «маданият тарқатувчиларига» қарши олиб борилган қаҳрамонона курашининг чинакам тарихи ана шундай сохта назарияга зарба берувчи энг асосли далилларнинг биридир. XVIII асрдаёқ, Ҳиндистонда чет эл золимлари ва феодал золимларга қарши деҳқонларнинг бир қанча қўзғолонлари бўлиб ўтади. XIX асрнинг биринчи ярмида деҳқонларнинг, шаҳар камбағалларининг қўзғолонлари ва инглизлар ёллаб олган ҳинд солдатларининг қўзғолонлари тез-тез бўлиб туради. 1857-1859 йиллардаги буюк миллий қўзғолон ҳинд халқи озодлик ҳаракатининг энг юксак нуқтаси бўлди. Ҳиндистонда ана шу қўзғолоннинг юз йиллиги Ҳиндистон мустақиллигининг ўн йиллиги билан бир вақтда байрам қилинади.

1857 йил май ойида Ост-Индия компанияси хизматида бўлган ҳинд солдатлари (сипоҳилар)нинг ҳарбий исъёни сифатида бошланган қўзғолон тез орада мустамлакачиларга қарши умумхалқ курашига айланди. Мустамлакачилар бу кураш алангасини сўндиришдан ожиз эдилар. Мустамлакачилар пировардида қўзғолончиларнинг аниқ программаси йўқлиги ва ҳаракатга раҳбарлик қилган бир қанча феодалларнинг хоинлиги орқасидагина бу курашни бостира олдилар. Лекин шунга қарамай, 1857-1859 йиллар қўзғолони Ҳиндистондагина эмас, балки Осиёнинг бошқа мамлакатларида ҳам Англиянинг мустамлакачилик системасига қаттиқ зарба берди. Бу қўзғолон ҳинд халқининг ўз ватанини озод қилиш йўлида қаҳрамонлик, фидокорлик ва сабот-матонат мўъжизаларини кўрсатишга қодир эканлигини исбот этди.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабасидан кейин Шарқ халқларининг миллий-озодлик ҳаракатида янги, юксак давр бошланади. Бу даврда Ҳиндистонда Ҳиндистон миллий конгресс партияси сиёсий кураш майдонига чиқади. Бу партия ва унинг атоқли раҳбарлари — Ганди, Неру ва бошқалар Ҳиндистонни мустамлакачилик режимидан озод қилиш кунини яқинлаштириш учун кўп иш қилдилар.

Иккинчи жаҳон урушидан кейин ана шу кун келди. Уруш натижасида Британия империализми ғоят заифлашиб қолган эди. Шу сабабдан у, Ҳиндистонда кучайиб борган миллий-озодлик ҳаракатини бостира олмади.

Англиянинг ҳукмрон доиралари Ҳиндстонга мустақиллик беришга мажбур бўлиб, Ҳиндистон ярим оролида ўз позицияларини сақлаб қолиш учун кўп уриниб кўрдилар. Британия империалистлари ўзларининг собиқ мустамлакасини Ҳиндистон ва Покистон деб икки давлатга бўлиб юбордилар ва уларни дастлабки пайтда доминион ҳуқуқлари билан чекладилар. Шу билан бирга уларнинг мамлакатни шу тарзда бўлиб юборишдан кузатган мақсадлари мазкур давлатнинг ҳар иккала қисмининг иқтисодий аҳволини ёмонлаштириш, транспорт ва алоқа соҳасида қийинчилик вужудга келтириш эди. Инглизларнинг ҳиндлар билан мусулмонлар ўртасида диний адоватни авж олдирганликлари Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги муносабатларни янада мушкуллаштириб юборди.

Ҳиндистон мустақил бўлиб олгандан кейин дастлабки йилларда империалист давлатлар ҳинд халқини ўзи танлаб олган йўлдан буриб юборишга зўр бериб уриниб кўрдилар. Кашмир масаласи деб аталган масала ёш Ҳиндистон давлатига тазйиқ кўрсатишнинг муҳим воситаларидан бири бўлиб қолди. Мустамлакачилар Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги муносабатларни кескинлаштириш учун Кашмир масаласидан шу вақтгача фойдаланиб келмоқдалар. АҚШ ва Англия Покистонни агрессив ҳарбий блокларга жалб этиб ва уни «ёрдам» тўғрисидаги асоратли битимлар билан кишанбанд қилиб ҳинд халқини доим ишончсизлик ва қўрқув ҳолатида тутишни истайдилар.

Аммо ҳинд халқи мустамлакачи давлатларнинг ҳамласига бардош берди. Ҳинд халқи ўз мамлакатини мустақил сиёсий ва иқтисодий тараққиётнинг кенг йўлига олиб чиқиш учун кўп куч сарф қилди. 1950 йилда Ҳиндистон ҳукумати доминион статутини тугатиб, Ҳиндистонни суверен республика деб эълон қилди. Бунинг натижасида ана шу мамлакатда мустамлакачиликнинг сиёсий позицияларига сўнгги марта қақшатгич зарба берилди.

Атоқли давлат арбоби Ж. Неру раҳбарлигидаги Ҳиндистон ҳукумати мамлакатнинг экономикасида мустамлакачиликнинг оғир оқибатларини тугатмай туриб, мамлакатни индустрлаштирмай ва қишлоқ хўжалигини юксалтирмай туриб, миллий кадрлар тайёрламай туриб чинакам мустаҳкам мустақилликка эришиш ва аҳолининг фаровон яшашини таъминлаш мумкин эмаслигини аниқ-равшан билар эди.

Ҳиндистон мустақил иқтисодий тараққиёт йўлларини қидириб топа бошлади. Ҳиндистон ҳукумати саноатда давлат корхоналарини вужудга келтиришга, қишлоқ хўжалигига давлат йўли билан маблағ чиқаришга, мамлакат экономикасини планлаштиришга катта эътибор берди. 1951-1956 йилларда 6,7 миллион гектар ерга сув чиқарилди, йирик гидроэнергетика ва суғориш системалари, давлатга қарашли бир қанча завод ва фабрикалар қурилди. Булар орасида Читтаранжандаги паровозсозлик заводи, Перамбурдаги вагонсозлик заводи, Синдридаги азот-ўғит заводи, Жаллолидаги станоксозлик заводи, Калькуттадаги инструментал завод ва бошқа корхоналар бор.

Ҳиндистон ҳукумати ана шу тадбирларнинг ҳаммасини амалга ошириш вақтида жиддий қийинчиликларга дуч келди. Мустамлакачилар Ҳиндистонда чет эл капиталининг ҳозирча сақланиб қолган позицияларидан фойдаланиб, мамлакатнинг иқтисодий тараққиётига ҳар қандай йўллар билан халақит беришга уринмоқдалар. Аммо Ҳиндистон халқи ва унинг ҳукумати ўзи белгилаган йўлдан қатъият билан бормоқда. Жумладан, иккинчи беш йиллик план (1956—1961 йиллар) буни исбот этади. Бу планда оғир саноатни ривожлантиришга катта эътибор берилади. Шу билан бирга, оғир саноатнинг асосий объектлари давлат томонидан қурилади ва бу объектлар давлат мулки бўлиб қолади. Иккинчи беш йилликда саноатга чиқариладиган капитал маблағ биринчи беш йилликдагига нисбатан қарийб 9 баравар ортади.

Ҳиндистон мустақил деб эълон қилинган кундан буён ўтган 10 йил ичида ҳуқуқсиз мустамлакадан буюк давлатга айланди. Бу давлат халқаро майдонда муҳим роль ўйнамоқда. Н. С. Хрушчев буни таъкидлаб, қуйидагиларни айтган эди: «Буюк ҳинд халқи ўз мамлакатининг курашиб қўлга киритилган миллий ва сиёсий мустақиллигини мустаҳкамлашга қатъий қарор бергандир. Ҳиндистон тинчликсевар давлат сифатида кўпгина халқаро масалаларни ҳал этишда тобора катта роль ўйнамоқда. Ҳиндистон бутун дунёда тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш учун актив кураш олиб бормоқда».

Ҳиндистон республикаси Осиёда тинчликни сақлаш учун жуда кўп куч сарф қилмоқда.

Ҳиндистон тарихий Бандунг конференциясини чақиришнинг асосий ташаббускорларидан бири бўлди.

Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасида дўстона муносабатларнинг ўрнатилганлиги урушдан кейинги тараққиётда муҳим воқиа бўлди. Социалистик мамлакатимиз ҳинд халқининг мустамлакачиликка қарши, Ҳиндистоннинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлаш учун олиб бораётган курашини доим қўллаб-қувватлаб келмоқда. Кейинги йилларда СССР билан Ҳиндистон ўртасида тенглик, ҳамжиҳатлик ва дўстлик принципларига асосланган иқтисодий ва маданий алоқалар кенгайди.

Бош министр Ж. Нерунинг Совет Иттифоқига қилган визити ва Н. С. Хрушчев билан Н. А. Булганиннинг Ҳиндистонга қилган сафари, шунингдек, Г. К. Жуковнинг яқинда Ҳиндистонга қилган сафари Совет-Ҳиндистон дўстлигини мустаҳкамлашга жуда катта ҳисса қўшди.

Ҳиндистон каби Покистон ҳам мустамлакачилик режимидан қолоқ қишлоқ хўжалигини ва жуда суст ривожланган саноатни мерос қилиб олган эди. Покистон мустақилликка эришганидан кейин ўтган ўн йил ичида ўз экономикасини ривожлантиришда баъзи муваффақиятларга эришди. Шуни айтиш керакки, Покистон Ғарб давлатлари томонидан тузилган ҳарбий гуруҳлар бўйича ўз шериклари олдида мажбурият олмаганида эди, бу муваффақиятлар яна кўп бўлур эди.

Совет халқи Покистон халқининг ўз мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлидаги интилишига зўр эътибор ва хайрихоҳлик билан қарайди ва тинч-тотув яшаш ҳамда дўстона ҳамкорлик асосида Покистон билан муносабатларни ривожлантиришга интилади.

Ҳиндистон республикаси ва Покистон Ислом республикаси эълон қилинганлигининг ўн йиллиги кунида совет кишилари ҳар иккала мамлакатнинг халқларини чин кўнгилдан табриклайдилар ва уларнинг ўз мустақиллигини мустаҳкамлашда, умумий тинчлик учун курашда катта муваффақиятларга эришувларини тилайдилар.

Ф. САЙФУЛМУЛУКОВ.

Редактор ўринбосари
М. ҚОРИЕВ.

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 14/VIII да **Чин муҳаббат**, 15/VIII да **Алишер Навоий**.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 14/VIII да **Евгений Онегин**, 15/VIII да **Ромео ва Жульетта**.

КИНОТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ номли (қишки) — кундуз ва кечқурун **Балиқчи ўғли**, кеч соат 10 да **Хайрли соатда!**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Балиқчи ўғли**.

«УДАРНИК» — **Балиқчи ўғли**.

Тошкент шаҳар, Чинобод кўчаси, 8-уйда турувчи **Сонияхон Усмонбекова (Османбекова)**нинг шу уйда турувчи Жақипжон (Ёқибжон) Авасов (Авазбоев)дан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент область, Калинин район, 1-участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132. Хатлар бўлими — 34048, Маҳаллий ахборот бўлими — 135.
Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 04924. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № 1867.